

magasles

345 Ft – Előfizetőknek: 275 Ft

2005. július – III. évfolyam 7. szám

Ez nemcsak kacsza!

Egy ceglédi kés

Dupla vagy ismétlő?

Kocakampók

Ballisztikai
alapfogalmak

Vadászat
himalájai tahrra

Természetvédelem
és a róka

Terepen is luxus:
VW Touareg

Merkel, Krieghoff, Winchester, Zeiss, Leica és Rottweil újdonságok!

700 000 Ft
extra tartozék ajándékba!

30% befizetés
53 000 Ft havi törlesztés

GÉRINGER AUTÓ KFT.
70/452-9647

Hetven év
gyártási tapasztalatai:

NIKE sörétes löszerek
Trap sportlőszerek
Skeet sportlőszerek
vadászlőszerek
speciális löszerek

Magyar gyártmány!
Igaly Diána, Athén női skeet
olimpiai bajnoka
NIKE löszerral versenyez!

NIKE-FIOCCHI
SPORTLŐSZERGYÁRTÓ KFT.

8184 Fűzfőgyártelep, Pf. 22.
Tel.: 88/451-310, 88/596-160, fax: 88/451-091
E-mail: techinfo@nike-fiocchi.hu • www.nike-fiocchi.hu
Nagykereskedőink:
Harmónia Material Kft.
4025 Debrecen, Széchenyi út 10. • Tel.: 52/430-468
HUNO 2000 Kft.
8184 Fűzfőgyártelep, Munkás tér 4. • Tel.: 88/451-584

Ficsor
Autóház
Kft.

Ficsor Autóház Kft.
Budapest, 1106 Fehér út 7. Tel.: 06 1 260-1122, 06 1 261-1122
Fax: 06 1 262-6610 Web: www.ficsor.hu E-mail: torepgumi@ficsor.hu

VADÁSZTÓL VADÁSZOKNAKI
TEREKGUMIK ÓRIÁSI KEDVEZMÉNNYEL!

Ahol eddig elakadtatok,
ott most nem fogtok!

Aszfalton halkán futó,
terepversenyeken győztes gumik
2 olasz terepgumispecialista gyár
kizárólagos forgalmazójaként óriási
raktárkészlettel állunk
rendelkezésekre.
Nálunk ezen kívül minden ismert
gumimárkát megtalálunk

Három felnyíró kizárólagos
képviselőként ajánlatunk
az alufelnikre is érvényes

Speciális 270-300 mm-es
szélességű
24 órányi
szállítási
idővel

A legjobbat a legizotóbban a
kizárólagos képviselőitől
24 órányi szállítási
idővel az országban
bárhol!

Erről olvashat

Háttér / Újdonságok kavalkádja	4
Rottweil, Leica, Hunters Video	4
Winchester	5
Merkel	6
Zeiss, Krieghoff	7
Lőpor / Plaveczi János: Fegyvertan alapfokon / Néhány fogalom	8
Kovács László: A hónap töltnye / A legnépszerűbb magnum	10
Kovács László: Dupla vagy ismétlő?	12
Nagygyörgy Péter: Maradványtestek	17
Kovács László: Vadászat régimódi puskákkal	34
Vadásztarisznnya / Makrai Tibor István: Megint egy ceglédi!	14
Négy keréken / Kasza László: VW Touareg / Terepen is luxus	18
Vendégoldal / Takács Szabolcs: Fotósuli / Élesség kérdése	21
Dr. Kalotás Zsolt: Hogyan értékeli a természetvédelem a rókát?	32
Erdőn, mezőn / Detrich János: Ez nemcsak kacsza!	22
Nagygyörgy Péter: Elbíráltam?	30
Velünk élnek / A házi rozsdafarkú	31
Kuriózum / Kopeckzy Tamás: Vadászat himalájai tahrra	26
Vadászmozaik	31, 43
Rebdőrségi felhívás!	39
Csaholó / Mirtse Áron: A kutya vacsorája	36
Dr. Vadász / Dr. Kapiller Zoltán: Betegségeket terjesztenek	40
Trófea / Kovács László: Kocakampók	44
Naptár / Július	46
Vadászpiac	48
Börze	55
Kedvezménykuponok	56
Terjesztő partnereink	57
Előzetes / Augusztusi számunkból...	58

A címlapon Vadász Sándor felvétele látható.

Ebben a lapszámunkban az alábbi partnereinkről talál bővebb információt

Compass-Sport Bt.	5, 56	Géring Autó Kft.	2	Steelvent Rt.	56
Cont-Eco	59	Hanyi Vadászbolt	56	Sumpi-Impor-Tőr Bt.	59
Diana Szakképző Iskola	59	Lőrincz és Fia Kft.	56	Szent Hubertus	
Erva Kft.	60	Mobilker 2000 Kft.	56, 59	Vadászbolt	56
Ficsor Autóház	2	Nike-Fiocchi	2	Tolmácsolás, fordítás	47
Foto Mozaik	45	Sefag-Lábad Rt.	47	Vadászmester Bt.	55, 56
Frommer Kft.	56	Sólyom Fegyverjavító	47		

Rottweil

Acélsörét új méretben

A Rottweil cég acélsörétjei kínálatát bővítette új méretekkel. Mivel az elmúlt évek tudományos kutatásai jól mutatják, hogy az acélsörétnek nincs semmilyen toxikus hatása, környezetbarát, ezért jól használható vízivadvaszatokon. Az ólom-sörétet helyettesítheti olyan helyeken is, ahol annak használatát nem engedélyezik vagy korlátozzák. A cég 12/70, 16/70 és 20/70 kaliberben, különféle sörétméretekkel kínálja termékét.

Újdonságok kavalkádja

Lapunk korábbi számaiban megjelent IWA újdonságait most továbbiakkal bővítjük, immár nemcsak a vásár kínálatából.

Leica

Geovid 8x56 BRF

Nagyon friss (nem IWA) újdonság a Leica háza tájáról az új Geovid megjelenése. A 8x56-os távcsövet beépített lézertávcsővel szerelték fel, így kombinálták két precíziós optikai műszer funkcióját.

Kialakításánál a tapasztalt európai vadászok véleményét is kikérték. A nagy, 56 mm-es frontlense a Leica Geovid 8x56 BRF távcsövet alkalmassá teszi a nehéz vadászati szituációkban való használatra, amilyen például a köd vagy az erős szürkület. Ugyanakkor a távcső bevonata lehetővé teszi, hogy akár hosszú ideig is kényelmesen kézben tartsuk. A termék ez év júliusától várható.

Winchester

Accubond

A Winchester már márciusban bejelentette az új Accubond golyós löszert, amely azonban csak most került hazánkba.

A már ránézésre is kuriózum löszert tulajdonságai ígéretek: az ólomötvözetű mag, amely kiváló becsapódás utáni tömegtartást biztosít, a pontosság, a design és a Lubalox bevonatú, vörös polimerhegy. Minden kaliberhez külön, egyedileg megtervezett, préselt ötvözet köpeny tartozik, melynek kúp alakja szavatolja az ellenőrzött expandációt. A lövedék egy hagyományos ólomtöltet „high-tech designnal”, míg a Lubalox bevonat segít megelőzni a karc-

lódásokat és a cső eltömődését. A mag és a köpeny szoros kötéseinek köszönhetően a lövedék masszív egységként viselkedik, ezért egyaránt használható kisebb és nagyobb méretű vadhoz.

A cég termékét úgy hirdeti, hogy egyetlen fegyverrel alkalmas különböző méretű állatok elejtéséhez és más-más vadászati módokhoz is. Érdemes kipróbálni!

Vadászfilmek

A legtöbb vadász érdeklődik mások vadászélménye, trófeájának bemutatása iránt. A legtöbb vadászati leírást, élménybeszámolót könyvekben, szaklapokban találjuk. Ám valljuk meg őszintén, egy jól megtervezett és kivitelezett film is legalább akkora, ha nem nagyobb élményt nyújt! A Hunters Video vadászfilmek ké-

Hunters Video

szítésére specializálódott. Az elmúlt 13 évben 40 film készült el, a skóciai üregi nyúl vadászatától a tanzániai elefántvadászig.

A felvételek kiegészülnek a golyós és sörétes fegyverek használatának bemutatásával, amiből új-

donsült és tapasztalt vadászok egyaránt tanulhatnak.

A hazánkban korábban is megtalálható filmek mellé felsorakozó kínálat (angol és német nyelven) már kapható a Seeland budapesti boltjában.

3051 település utca címen
NaviGuide 4.0

GPS

Éjjellátó akció!
keresd a kupont!

Vásárolj egy kiegészítő objektív, magasságát a csőbe építve.

kétszemes éjjellátó
3,5 x 70mm objektív

OPTICS

egyszemes éjjellátó:
2,8x vagy 5x nagyítás
beépített infra

COMPASS SPORT

Minden vásárlásunkkor a vásárlásodat 40% kedvezmény

GPS ÉS TÁVCSŐK
111. 200. Loms. u. 28.
111. 200. Loms. u. 28.
111. 200. Loms. u. 28.
111. 200. Loms. u. 28.

Az új, pehelykönnyű Merkel

Merkel

A Merkel kínálatában az új modell, a B3 dupla függőleges csőelrendezéssel jelent meg. A kézzáras, kézi feszítésű lakatszerkezettel ellátott fegyver a Merkel cég tavaly debütált 2020D puskájának alapján készült.

A B3 akár arra is kiválóan alkalmas, hogy egy hosszú vadásznapon végig használjuk: rövid (csőhossza 55 cm) és nagyon kézbe illő, a fegyver tömege pedig mindössze 2,9 kilogramm. A puskajellemzői közé tartozik még a hosszirányban állítható egybilentyűs elsütőszerkezet, amely opcióként rendelhető gyorsítóval is. A praktisan kialakított pisztolymarkolatú tus és a két zárral ellátott lakatszerkezet biztosítja a kényelmes és a véletlen elsülés elleni biztos használatot.

A háromcsövű Merkel

A legtöbb vadászaton a nagy és kis kaliber, valamint a sörétes cső kombinálása előnyt jelent. Ennek ismeretében a Merkel bővítette drillingjeinek családját, mégpedig a Merkel 96KS típusal. Ebben a

fegyverben a nagy kaliberű cső – mint szokás – alul kapott helyet, míg fölül a kis kaliber a sörétes cső jobb oldalán helyezkedik el. Ebben a variációban a gyorsító szerkezet mindkét csőhöz használható. Attraktív sajátossága a Merkel 96KS drillingnek a hosszú oldallemez, amely különösen széppé teszi ezt a klasszikus vadászfegyvert.

Zeiss

Fegyvertávcsövek

A két klasszikus és örök népszerű Zeiss Classic fix nagyítású fegyvertávcső továbbfejlesztése az új Zeiss Classic Diatal 7x50 T*. Amíg a Classic Diatal 6x42 T* könnyű és cserkeléshez, illetve a 8x56 elsősorban lesvadászathoz használatos, addig a 7x50-es mindkét vadászati módban egyesíti a praktikus előnyöket.

A Zeiss másik érdekessége a Magnum fegyvertávcső négy-szeres nagyítási tartománnyal, 6–24-szeresig és 72 mm-es frontlencsével. A hatszoros

nagyítás mellett a kilépő pupilla értéke 12 mm, amely 70%-kal nagyobb, mint a legnagyobb emberi pupilla mérete. Ennek eredményeképpen a látómező árnyékmentes. A távcső igazán nagy előnye azonban szűrületben mutatkozik meg. Ideális éjszakai lesvadászathoz, például rókára vagy vaddisznóra.

Optima drilling

A Krieghoff bemutatta „bock drilling” konfigurációját, amely egy igazi Optima újdonság.

Az új fegyver a dupla golyóscsövű drillingekre hasonlít. A nagy és a kis golyós kaliberű csövek egymás mellett, míg a sörétes cső alul középen kapott helyet.

A kaliberválaszték megegyezik az Optima Double Rifle Drilling kínálatával, és akár 9,3x74R méretig felmegy.

Figyelemre méltó egy új kaliber megjelenése is. A 8,5x63R az Optima 12-es és az Optima 20-as drillingek közül lehet választani.

Krieghoff

Mivel a sörétes és golyós fegyverekből kilőtt lövedék és sörétraj azonos fizikai hatásokkal kerül szembe, mindkét típusnál megkülönböztetünk bel-, kül- és célballisztikát.

Fegyvertan alapfokon

Néhány fogalom

Plavec János

A *belballisztika* a csőben lejátszó folyamatokkal foglalkozik. A ravasz elhúzásakor indul a lövés. Az ütőszeg a kioldott rugó nyomásának engedelmessége a csapantyúra üt. Az ütés hatására a gyúelegy szúrólángot fúj a lőporba, amely hevesen robbanva elég.

A hirtelen megemelkedő gáznnyomás (több száz, több ezer atmoszféra) a lőpor előtt lévő lövedéket, illetve a fojtást a sörétekkel együtt az átmeneti kúpon keresztül a csőbe vagy a huzagaiba préseli (golyósnál). Sörétes fegyvernél a fojtással együtt a sima csővön át a choke-on keresztül a külvilágba repíti. A lövedék a már korábban említett tengely körüli forgást veszi fel, illetve zömül, a sörétek rendeződve, bizonyos mértékig deformálódva hagyják el a csövet. Mindkét fegyvertípusnál hang és fényjelenség kíséretében lép ki a lövedék, illetve a sörétraj.

A *külbballisztika* a cső elhagyásának pillanatától a célba csapódásig tart. Sok hatás éri a lövedéket, illetve a söréteket. A lövedékre hat a gravitáció, a légellenállás, a szélmozgás, befolyásolja útját a lövedék formája, tömege, tengely körüli forgása. A sok hatás következtében mind a sörétek, mind a lövedék parabolapályát

ír le, melynek első szakasza a hosszabb. A leszálló ág a rövidebb, ekkor már kisebb az energia, és minden fékező hatás jobban hat. A jobbra huzagolás következtében a lövedék kissé jobbra oldalog, ezt mi a rövid, vadászias lőtávolságon belül nem vesszük észre, és az irányzékkal ezt gyárilag kiküszöböljük. A lövedékre hat még a párnahatás, a lövedék mögött keletkező vákuum is.

Golyós fegyverrel 30-33 fokos szögállás mellett érhetjük el a legnagyobb lőtávolságot, kb. 5000 métert. Álló helyzetben, vízszintesen leadott lövés esetén a lövedék 400-500 méter után földet ér. A földről felcsapódva, gellert kapva még messzire elmegy, és akár halálos sérülést is okozhat. A söréttel vállmagasságból leadott vízszintes lövés esetén a középső sörétek a sörétszemek nagyságától függően 100-175 méter távolságban érik el a talajt. Sérülést okozó hatásuk annyiszor száz méter, ahány milliméter átmérőjük.

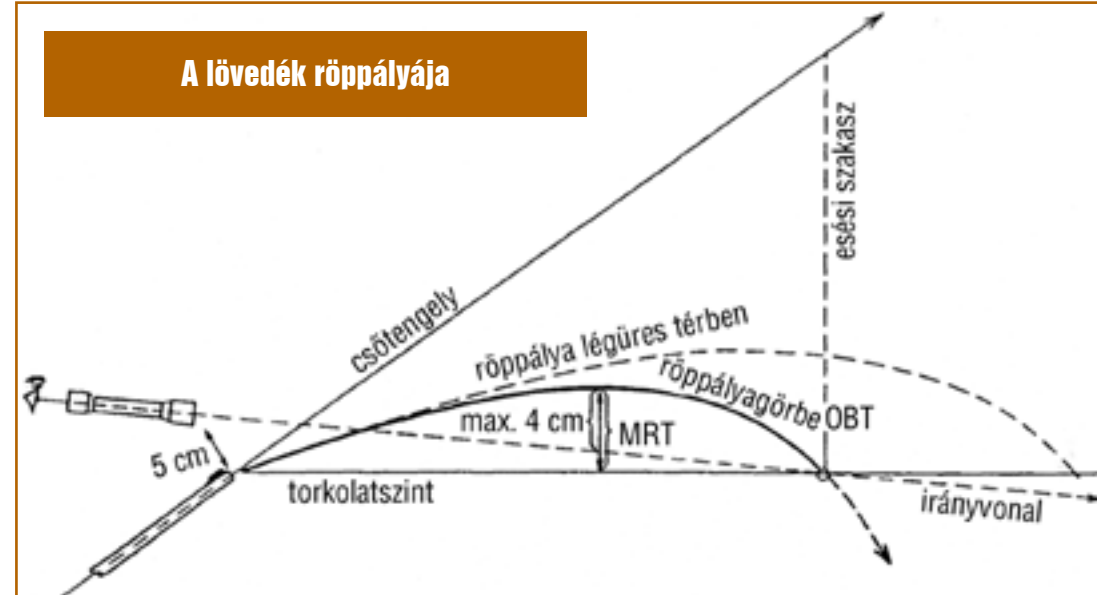
A sima furatú csőből kilőtt golyó, lövedék, füttyülős 1200-1500 méter körül csapódik a talajba.

A *célballisztika* a lövedék, illetve a sörét a vad testében kifejtett hatásával foglalkozik.

A lövedék hatása függ a becsapódás sebességétől, a lövedék tömegétől, expanziójától, anyagától, az eltalált testrésztől stb. A lövedék létfontosságú és kevésbé fontos szerveket roncsol, nagyobb-kisebb véredényeket tép el, idegeket, agyat ér, nyomáshullámot okoz és sokkot is. Az expanzív lövedékek a vad testébe csapódva felgombásodnak, szalagosodnak, széteshetnek, a maradványtest kétoldali sokkot okozhat. A nagymérvű szövetroncsolás, a létfontosságú szervek sérülése azonnali halált is kiválthat. A lövedéket úgy tervezték, hogy kellő mélységi hatása is legyen. Jó, ha teljes energiáját leadja a vad testében. Az igen gyors lövedékek, ha tele szívkamrát vagy nagyobb véredényt találnak el, azonnali sokkot okozhatnak, amelyből a vad már nem tér eszméletre. A régebbi lövedék-típusok hatását a szövetroncsolásra, a minél nagyobb sérülésre alapozták. Az a vadászregula járta, hogy minél nagyobb egy lött seb, annál hamarabb megszűnik az élet. Ma inkább a kisebb vagy közepes kaliberű, de rendkívül gyors lövedékeket kedvelik, amelyek erős sokkot okoznak, és testszerte érvényesül az ereken keresztül a nyomásból eredő hatás.

A trópusi nagyvadfajok egy részénél még mindig a teljes köpenyű,

A lövedék röppályája

hegyes vagy félgömbölyű végű lövedéket alkalmaznak. A nagytestű, szívós fajoknál a szabályozott expanziójú lövedék a megfelelő, mert minél keményebb egy vad, annál jobban leadja az energiáját, míg gyengébb vadnál sem viselkedik teljes köpenyűként.

A *rasanz* a lövedék röppályáját minősíti. Tüzérnyelven talán a pásztázott lőtávolság kifejezés közelíti meg legjobban. A jó rasanjú lövedék, optimális belövési távolságnál, a vízszinteshez képest négy centiméternél nem emelkedik magasabba a röppályagörbénél. Minél jobb egy lövedék rasanja, azaz minél laposabb a röppálya, annál messzebbre tolódik ki az optimális belövési távolsága. Az ilyen fegyver – vadásznyelven – egyenest lö. A rasanzt befolyásoló leglényegesebb tényezők az alábbiak:

- a lövedék keresztmetszeti terhelése = G (lövedék tömege) / $r^2 \pi$,
- a lövedék külső alakja,
- a lövedék repülési sebessége, a relatív légsűrűség.

Általános tapasztalat, hogy egy kaliberhez tartozó lőszerknél a közepesen súlyos és közepesen sebes lőszernek adják a legjobb rasanzt.

Az *optimális belövési távolság* (OBT) az a lőtávolság, amelynél a röppálya ívmagassága nem haladja meg a négy centimétert. Tehát minél laposabb a röppálya – minél kedvezőbb a rasanj –, annál nagyobb az a távolság, amelynél a pályagörbe magassága még nem lépi túl a négy centimétert. A gyakorlat azt mutatja, hogy a lövedék 4 centiméteres eltérése felfelé vagy lefelé a lövés hatásán nem változtat, így ez az eltérés elhanyagolható.

A *lövedékenergia* az a joule-ban jelölt energia, melyet a lövedék a röppálya különböző szakaszain kifejtetni képes. Így beszélhetünk E_0 -ról, E_{100} -ról, E_{200} -ról és E_{300} -ról. A fenti

szakaszon mért energiából következtethetünk a lövedék ölhatására, energialeadására. Magyarországon szabály is kötődik ehhez, ugyanis özre legalább 1000 joule torkolati energiájú lövedéket szabad használni, egyéb nagyvadra pedig legalább 2500 joule energiájút. Ebből következik, hogy 1000 joule alatti energiájú lövedéket kilövő fegyver vadászatra nem használható.

De mielőtt belemélyednénk a témába, nézzük meg, hogy töltények vonatkozásában mit értünk magnum kifejezés alatt. Általában azokat a töltényeket, amelyek azonos lövedékátmérőjű „családjukban” a legtöbbre képesek. Régebben csaknem mindet hornyos-szalagos hüvelyvégződéssel tervezték, gyártották, manapság ez már cseppet sem számít kötelezőnek. Ilyen például a félelmetes teljesítményű .338 Lapua Magnum egyszerű ismétlőpuska töltény, amelynek talpa hasonló az alkaliberűkéhez.

Viszont jelen cikkünk tárgya a **7 mm Remington Magnum (7x63BR)** még igencsak „régiság”, nála megtaláljuk a jellegzetes erősítést, körszalagot a hüvelyben. 1962-ben rendszeresítették az USA-ban, ahol villámgyorsan népszerű, keresett lett. Különösen nyugaton, a síkon és a Sziklás-hegységben használták előszeretettel, és teszik ezt ma is, hiszen ott pontosan célozva, gyakran nagyon messzire kell lőni. Persze létezett előtte már kolosszális teljesítményű 7 mm-es töltény, például az Angliában 1912 körül megjelent .275 Holland & Holland Magnum, de azok még nem voltak olyan nagyszerűek, hosszú hüvelyükbe tekintélyes mennyiségű lőporadag kellett a kívánt hatás eléréséhez. A jóval kurtább 7 mm Remington Magnum szerencséjére a második világháborút követően az előzőektől sokkal lassabban égő granulátumokat fejlesztettek ki, s ilyen, tökéletesen hozzáillőt választottak, alkalmaztak a becenevén „Nagy Hetes”-hez is.

Diadalútja nem állt meg az óceánok partjainál, hanem hamarosan kapós lett Ausztráliában, Ázsiában, Afrikában és jó öreg kontinensünkön úgyszintén. A különböző közepes magnum töltények eladását figyelve, összegezve, bátran leszögezhető, hogy ma pontosan ez a legnépszerűbb köztük, méghozzá világszerte. Részben azért, mert széles lövedékválasztéka miatt sokoldalú muníció. A másik ok, hogy a hozzá készült fegyver ideális, lehetőleg egyenes vonalú agyazással nem rúg módfelett nagyot. Teljesen elviselhető, „komfortos”, nem jelent megpróbáltatást számunkra ilyen vadászpuskával lőni.

Noha alighanem éppen az ellenkezőjét hirdetem a jelenlegi golyós vadásztöltény divatirányzatnak, tapasztalataim alapján biztos mondom, hogy senkinek sincs okvetlenül szüksége közepes magnum kaliberre a Kárpát-medencében. Néhány kirívó, kivételes esettől eltekintve, ha valaki nem tud jó eredménnyel zsákmányolni 7x64-es, .308 Winchester, .30-06 Springfield és hasonló alap- vagy standard muníciókkal, azt a magnumok sem segítik gyakoribb sikerélményhez. Sőt!

A hónap tölténye

A legnépszerűbb magnum

Kovács László

Csodálatos ballisztikai görbe jellemzi. Például a 9,1 grammos Nosler BST jelzésű lövedékkel szerelt Norma gyártmányúnak 960 m/s a kezdő sebessége, a csőtorkolati energiája pedig közel 4200 joule! Ha a hozzávaló golyóst ezzel a lőszerrel 200 méterre pontra lövik be, akkor 50 m-en 16 mm-t, 100-on 42 mm-t, 150-en pedig 38 millimétert hord fölé a fegyver. Tehát gyakorlatilag kb. 250 méterig nem kell számolgatnunk, mennyit tartunk fölé vagy alá a célnak. Viszont ne felejtjük el, hogy ez a töltény erre a teljesítményre csak 65 centiméteres csővel képes! Ha mondjuk 56 cm-essel vásároljuk meg – kapható olyan is! –, akkor nem járunk vele sokkal jobban, mintha vennénk egy hosszabb 7x64-es alkaliberűt! Még a 60 cm is picit kurta hozzá. Ha teljesen ki akarjuk használni a benne rejlő összes energiát, akkor ahhoz minél hosszabb cső szükséges, a 66-68 cm sem számít túlzásnak!

7 mm Remington Magnumra közép-európai viszonylatban keveseknek van égető szüksége. Inkább csak a vándor vadászoknak, akik hol a magas hegyeket másszák zergék, vadkecskék nyomában, hol a végtelennek ható síkon lövik az őzeket. Esetleg Namíbiában, Dél-Afrikában vagy Tanzániában „gyűjtögetik” a sokféle antiloptrófeát. Szóval azoknak, akik nem kevés pénzt fordítanak egy-egy vadászútra, és lehet, hogy az a kis plusz segíti éppen sikerhez őket, amivel a 7 mm Remington Magnum jobb a 7x64-nél. Univerzális kaliber, ha az ember nem vadász nagy medvékre és ázsiai vagy afrikai veszélyes nagyvadra. Jómagam lőtéren próbáltam, vadászaton soha. Egész egyszerűen semmi szükségem sem volt rá, akkor pedig – minek?

Ugyanakkor számos híresség élt vele, rengetegen szerették és használják ma is. A világhírű ballisztikus szakember; *Jack O'Connor* már megjelenése után nem sokkal valószínűsített dicsőítést zengedett róla. (Bár kedvencétől a .270 Winchestertől ez sem tántorította el.) A nem kevésbé ismert *Craig Boddington* szintúgy kedvtelve használja. (Ámde neki is egy másik alkaliber, a .280 Remington a „szeme fénye”.) Egy harmadik amerikai sztár, *Les Bowman* azt állította, hogy: „soha, mióta elkezdtem 7 mm Remington Magnumot használni, nem kellett kétszer lőnöm ugyanarra a vapatire, s egyet sem veszítettem el. És vadásztam vele az összes tagállamban minden engedélyezett vadra. Am meg kell mondanom, hogy soha nem próbáltam igazán óriási vapatit lőni vele 500 yardról, de 400 yardra elegendő volt.” (1 yard = 91,44 cm) Ez az illető életében több mint ezer ilyen – európai gímnél természetesebb, szívszabóbb – szarvast hozott terítékre, tehát tudta, miről beszél, amikor ezt a kalibert dicsérette.

A magyar utazó vadászok szintén módfelett kedvelik, például *dr. Márton Imre*. A „hegyiember”, *Ugray Tamás* is kezdetben erősen tőprengett egy 7 mm Remington Magnum tölténnyel működő golyós berszerzésén, s csupán azért állt el a vételtől, s vett helyette .300 Weatherby Magnumot, mert a Sziklás-hegységben nemcsak a vadjuhok honosak, hanem a grizzly medve is. És ha egy ilyen nagyragadozó esetleg megtámadja, akkor a .300-as magnum valamivel hatásosabb, „sokkolóbb”, mint a 7 milliméteres.

Hátránya ugyanaz ennek a különben remek muníciónak, mint min-

den más nagy teljesítményűnek: a lövéskor fellépő erős gáznyomás – 61 000 psi – erősen igénybe veszi a csövet, amely éppen ezért sokkal előbb tönkremegy, mint a 7x64-esé vagy hasonló alkaliberűké. Drágább is az átlagosnál. A hozzá készült fegyver pedig nem lehet karabély méretű, „tollpohely” súlyú, hanem hosszú puská, ha az utolsó energiamorzst is ki szeretnénk csíholni ebből a töltényből. Csak úgy van értelme a tartásának.

Az utóbbi húsz esztendő során elég sok vetélytársa akadt a 7 mm-es magnumok családjában, ennek ellenére az elért pozícióját biztosan tartja. Semmi jel sem mutat arra, hogy ez a közeljövőben megváltozna. Noha Magyarországon nincs rá égető szükség, de akinek máris tetszik, és ezt választja mindenes kaliberének, nem éri kellemetlen csalódás.

Összehasonlító táblázat

Kaliber	Gyártmány	Lövedék (g)	V ₀ (m/s)	E ₀ (J)
7x33 Sako	ProHunt	5,1 FMJ	740	1396
7x54 Finnish	ProHunt	9,7 PSPCL	780	3008
7mm-08 Rem.	Winchester	9,1 Fail Safe	841	3201
7x57	ProHunt	9,7 PSPCL	850	3572
7x64	ProHunt	9,7 PSPCL	900	4004
.280 Rem.	ProHunt	9,7 PSPCL	885	3872
7mm Rem. Mag.	Norma	9,7 Scirocco	950	4379
7mm Wea. Mag.	Norma	9,7 Barnes X	944	4336
7mm STW	Winchester	9,1 S. A-frame	1013	4656
7mm WSM	Winchester	9,1 PP	982	4381
7mm RUM	Remington	9,1 PSP	1043	4943

Dupla vagy ismétlő?

Atizenkilencedik század derekáig a cím nem lett volna kérdéses. Ugyanis az akkori európai nagyvadászok leginkább egy- vagy kétsővű expresszekkel szerelkeztek fel. Hogyne, léteztek már akkor is korai ismétlőpuskák – pl. dobtáras öt- és hatlővetű Coltok –, de azok üzembiztonsága, vadászatra való alkalmassága kihűlt nyomába sem ért a dupláknak! A helyzet akkor változott, amikor megjelentek a különféle kitűnő Winchester, Marlin, Savage, Remington, Mannlicher, Mauser stb. ismétlők. Ezek tárkapacitásukkal, két lövésen túli tűzgyorsaságukkal, valamint nagyobb pontosságukkal hamar a vadászberkek legszélére szorították a duplákat, amelyek elkészítése ráadásul sokkal költségesebb volt, ami persze a véltelárban is markánsan jelentkezett.

Tehát már a huszadik század elején mindenképpen jobb választást jelentettek az átlagpolgár számára, mint az addig fellegekig magasztalt, dicsért expresszek. Attól fogva

a duplagolyókat kevesen tekintették „mindenesnek”, inkább speciálisabb feladatokra használták. Afrikában – nagy űrmeretekben – vesélyes vadra, ún. „megállító” puskáknak, míg kontinensünkön a csülkös vadhajtasokban mutatkoztak rendkívül célszerűnek.

Ma, ha az árukat tekintjük, örvendetes módon közelebb kerültek egy átlagos jövedelmű nimródhoz, mint bármikor annak előtte. Igényesen kidolgozott olasz, esetleg francia bockot vagy hagyományos csőelrendezésűt már szinte bármikor vehetünk egy kiváló minőségű tolózárás árkatóriájában. S akkor még nem is említettem az olcsó orosz duplákat!

Persze felvetődik a kérdés, vajon melyik rendszerűt érdemesebb megvennünk? Ha a kaliber „menüt” lapozzuk fel, akkor teljesen egyértelmű, hogy az ismétlők választéka sokszorosa az expresszekének. Ez azonban szinte csak papíron jelent előnyt, a valós életben nem számít,

mert azokat szintén minden célra megfelelő töltényekhez csövezik. 7x64 helyett vehetünk bátran 7x65R-t, .30-06-ot sem muszáj – bár közkedveltsége miatt az előfordul a dupláknál is! –, jobb a .30R Blaser, 8x57JS-nek dupláknál a 8x57JRS felel meg, míg a 9,3x62-nek a 9,3x74R. Itt is, ott is megtaláljuk a különböző vadfajokhoz „illő”, azokra „szabott” űrmereteket. A problémát inkább az okozza, hogy az expressz csak azzal az egyetlen töltényfélével, amire gyárilag „összelőtték” a csöveket, csupán arra az egy bizonyos távra pontos, afölött már „kereszt-

képre képes, 80 vagy 100 méteren. Ez a normális érték. Amikor a kettőt egymáshoz illesztik, rögzítik, akkor a közös lökép 8-10 centiméter. (Két tempós duplát – 4 lövést – feltételezve.) Ez bőven megfelel a gímszarvas vagy a vaddisznó vadászatára, ha nem kell túl messzire lőnünk, de özre szintén használhatjuk, hiszen mindig az első lövés számít. Vannak persze olyan expresszek is, amelyek a fenti értékénél sokkal jobbra képesek, de még több, amely még arra sem. Ezért rendkívül fontos, hogy aki ilyen „töltényérzékeny” duplát vesz, az előtte a lőtéren feltétlenül próbálja ki a golyóst! A márkanév bizony nem sok garanciát jelent. Jobb, ha bizalmatlanok vagyunk! Volt a kezében olyan híresség, amely össze-vissza lőtt, elfogadhatatlan szóráskepet produkált, de az is előfordult, hogy a sokkal silányabbnak gondolt brazil bock alaposan „kitett magáért”, csodálatosan hordott. Ez a két példa persze mindenképpen határeset, az átlagos értékeket közöttük találjuk.

Mint láttuk, a hegyekben és az alföldön a duplagolyós nem lehet komoly vetélytársa a pontosabb ismétlőknek. Még akkor sem, ha árfekvésük különben ugyanaz,

tehát arra nem kell tekintettel lennünk a vásárlásnál. Am egész

egyszerűen – nem oda való. Másrészt viszont – a vadászias lőtávnak tartott 150 méteren belül –, amennyiben szép a löképe, maradéktalanul helyettesítheti a hasonló kaliberű ismétlőt. Mindegy, melyiket vesszük. A patinás Holland & Holland cég 1910-es évekből származó katalógusa melegen pártfogolta az expresszeket. Holott akkor már javában kínáltak ismétlőfegyvereket ők is, rendesen alaposan felpucolt, illesztett, jobba tett Mauser vagy Mannlicher zártestre „építve” azokat. De véleményük szerint – amelyre akkor is, ma is nyugodtan lehet adni – „the perfect stalking rifle”, azaz a cserkelésre tökéletes golyós csakis expressz lehetett! Ezért jó, ha a vadász a jobb vagy bocknál az alsó csőhöz lövi be a fegyvert, akkor pontosan célozva azzal mindig talál, ám tudnia kell, hogy a kettő hol lő össze. Ennek a módszernek az a hátránya, hogy a második lövés talán nem lesz nagyon pontos, ugyanakkor viszont két-ségkívüli előnye, hogy gyorsan követheti az elsőt, ha kell, nincs szükség hozzá semmi zármozgatásra. Csak be kell görbiteni ujjunkat a ravaszon. Éppen ezért, az erdei vadászoknak mindegy, melyiket veszik, jól járnak ezzel is, azzal is...

K. L.

A duplagolyósoknál általában mind a két cső, külön-külön mintegy öt centiméteres szórás-

Sose gondoltam volna, hogy Cegléden ilyen magas szinten áll a késmivesség. Nemrég volt a kezemben egy odaválós mester kése, melyről már írtam. Most érdekes körülmények között ismerkedtem meg egy újabb ceglédi vadászkéssel.

Megint egy ceglédi!

Az olvasó valószínűleg még nem tudja, hogy nyugállományba vonult katonatisztként tréningek tartásával foglalkozom. Ma a cégek jelentős része rájött, hogy a legolcsóbban és a leghatékonyabban az emberi erőforrás fejlesztésével lehet növelni a jövedelmezőséget, erősíteni a piaci pozíciót. Könnyű belátni, hogy ahol probléma van az egymásra utaltan dolgozó emberek között, azt megsínyli a munka. Ezért például megbíznak minket (vagy valamely más tréning céget), hogy két napra vigyük ki a csapatot az erdőbe, s tudatosan felépített feladatok végrehajtásával, a tanulságok átbeszélésével rázzuk kicsit össze a csoportot, hogy CSAPAT legyen. A legutóbbi megrendelőm a tárgyalás elején (megjegyezve, hogy olvasta legutóbbi cikkemet) letett elem egy különleges formájú vadászkést. Nos, ezúton is köszönöm Rátonyi Zoltánnak, hogy a kés megmutatásával, kölcsönzésével lehetővé tette, hogy bemutathassam ezt a különleges vadászkést. Ilyen formát hazánkban korábban nemigen láttam. A penge díszítése is szokatlan a magyar késeken. Leginkább a VISIR magazin lapjain lehet hasonlót látni. A nemzetközi gyakorlatban e típusok közül a legszebbek és legdrágábbak díszítéssel alakítják ki.

E rendkívüli formájú kést *Hörömpő Ferenc* ceglédi mester készítette, aki – nem kis dolog – 50 éve dolgozik a szakmában. Elmondta, hogy a forma nagyjából húsz éve alakult ki, s azóta is folyamatosan változik, fejlődik. Kicsit szomorú is volt, mert azóta, hogy ez a kés kikerült

a keze közül, rengeteg fejlesztést hajtott végre a típuson. Nagyon fontos, hogy például elkészítette balkezes változatát. Nos ez az, ami ritka a késpiacon. Balkezes ember ugyanis nemigen tudja jobbkezes tokból elővenni a kést, illetve a speciális fogást biztosító elemeket használni. Sajnos csak a legjobb gyártók gondolnak a balkezesekre, pedig sokan vannak.

Minták díszítik

Az általam használt szakkifejezésekkel szinte lehetetlen a penge bemutatása. Csaknem egyedülálló az olyan forma, ahol a fok egyenes és az élvonal folyamatosan, egyenes vonalon közelít a hegyhez, az ívelt élszakasztól pedig lágy, a puukkokra emlékeztető ívben kanyarodik fel a hegycsúcshoz. Történetileg, formailag vizsgálva talán erre a típusra illik legjobban a hazánkban tévesen, de oly gyakran használt vadásztör kifejezés. Persze ez sem törpenge, de egy közép-vonalában félbevágott tör. Ha két, a legszélesebb részén 32 mm, és az ívelt élvonal kezdeténél 18 mm széles pengét fokával összeraknánk, akkor egy szabályos tört kapnánk. A 113 mm szűrési hosszú és 4 mm vastag penge formája érdekes tulajdonságokat ígér. Az egyenes élvonal magasra felköszörült (kb. 10 mm széles) élszalagjával jó metszőképességet mutat. A markolattól „lejtős” vonalvezetéssel a hegy felé haladó s lágy ívű hegyéllal végződő élvonal hosszú és jó vágást ígér (e késnél a vágási hossz relatíve jóval hosszabb a szűrési hosszánál). A „föltör” hegy pedig kiváló szűrásra. A forma megfelelően mozgékony is tűnik. Jól oda lehet vele félni rejtett helyekhez is. Valóban puukkora emlékeztet, de azoknál erősebb a penge, mivel folyamatosan szélesedik.

Az él moran. Hívják még ezt domború vagy

konvex típusnak is. Keresztmetszete almamagszerű, vadászkéseken ez a leggyakoribb megoldás. Én is kedvelem, viszonylag erős és kiválóan metsző, vágó, jól irányítható típus.

A penge oldalait, a foknál különleges minták díszítik. Ezek a penge öntésekor születnek. Bal oldalon a fokkal párhuzamos négy vajat fut, melybe a mester neve (Hörömpő), egy vadászkürt és a szülőváros, Cegléd neve került. Alatta egy úgynevezett jégvirág minta látható. Jobb oldalon a vajatok és jégvirág található. Mire jók ezek? Először is a vadászember romantikus lény. Gondoljunk bele! Ma már semmit nem díszítenek, mert „avított, drága és haszontalan.” A vadászfegyverek azonban még mindig a barokk, sőt a megelőző kor vésett, berakott, faragott mintáit, vadászjeleneteit mutatják. Ugyanígy a törülközők, zoknik, ingek, étkezéslevek, s folytathatnám a sort. Tehát a vadász szereti, ha ma szokatlanul díszes az eszköze. Ezenkívül azonban a pengére fogva ujjaink kiváló támaszt találnak e domború mintákon. Zsíros, véres kézzel is stabilan lehet tartani a penge oldalpálcáit szorítva e kést. Így válik igazzá, hogy „ami szép, az jó is.”

A markolat felé haladva egy ék alakú bevágás segíti a penge élezését. Ami ezután van, az valóban teljesen szokatlan. Alul, felül két nagyon karakteres, fogást segítő elem található. Felül egy mélyen bordázott hüvelykujjtámasz van. Ez alapvetően harci késeken szokott lenni. Önmagában az agresszív szűrést segíti. Alul egy olyan ujjvajat található, amely nem csupán egy ujj befogására képes. Középső ujjunk is odafér a mutató mellé. Nem ettől olyan érdekes azonban mindez, hanem attól, hogy a formájuk és a pozíciójuk szokatlan. Meglepően vastagok, 12 mm-esek ezek az elemek. Valósággal magukba fogadják ujjainkat. Nagyon erős támasztékot nyújtanak. Másik sajátosságuk, hogy egymás felett vannak. Általában oldalról nézve kissé a hegy felé eltolva, a pengén van a hüvelyktámasz, s hátrább, a markolatba integrálva a mutatóujjé. Mivel itt egymás felett vannak, alul húzva, felül ujjainkkal tolva, valósággal ráfeszíthetjük a pengét a vágni kívánt anyagra. Ebben nagyon segít az ujjvajat sajátos, kérdőjelszerű vonalvezetése.

Anyaga is különleges. Hörömpő mester elmondása szerint egy hazai fejlesztésű, gyártású ötvözet, KO 13, melyet a Vasipari Kutatóintézetben húsz-egynéhány éve fejlesztettek ki. A penge keménysége az ideálisnak tekinthető 58 HRC. Ez már kiválóan tartja az élet, de még jól fenhető. Most is elmondom, kerüljük a 60 HRC feletti szuper pengéket! Csak baja van velük az embernek. De hát a divat... Ma mindenből a legnagyobb, legerősebb kell, akkor is, ha nem kell.

Gepárdmintás vadkörte

Nos, ennyit a pengéről. Ha bajban voltam ennek leírásával, mit mondjak a markolatra? Jobban ránézve először is látszik, hogy egy puska tusát mintázza. A markolatgomb felé még egy jellegzetes pofázat is található, persze „késesítve”. E bonyolult, stilizált forma nagyon végig van ám gondolva! A penge tövébenél nagyon elkeskenyedve (17 mm) egy második ujjvajat képez. Mögötte határozott, szokatlanul hegyes, sárkányfogszerű ujjváltató található. A mögötte lévő mélyedésből egyre szélesedve jön elő a markolat, s tart az acél markolatgomb felé. Felülről szemlélve is hasonlóan bonyolult és puskatusszerű a markolat. Anyaga lakkozott vadkörte. A kés maga úgynevezett kontúros, tehát a markolat és a markolattüske formája megegyezik. Ez nagyon erős megoldás. A markolathéjak két részregeccsel vannak a markolattüskére rögzítve. A vadkörte világos, sárgásbarnás színe gyönyörű. Az anyagban 2-3 mm-es barna és zöld foltok látszanak, amiktől kissé afrikai jellegű (gepárdmintás) az egész. Az ilyen markolatot ▶

Üregi nyúl
nagy mennyiségben kapható!
Telefon: 70/332-8412

(Sulyok László felvételei)

azért szeretjük, mert szép. Mert olyan, mint a tűz és a víz, vagy az erdő. Sose lehet megunni a látványát. Mindig új. Élet van benne.

A markolatgomb csúcsosodó formájú. Úgy látom, hogy egybe van öntve a pengével. Az illet túlélő késnél törővének hívjuk. A nevében benne van, hogy mire használjuk.

A tok megint csak megér egy tanulmányt. A három réteg bőrből nagyon erősen megvarrt, nyersszínnű anyagban nagyon szép domborított vörösréz lemez kapott helyet. Szarvasokat ábrázoló jelenet és az ismert jégvirág motívum látható rajta. Meg kell jegyezni, hogy varrása rendkívül sűrű és erős. A kapott kés nagyon ápoltt, ritka gonddal óvott, karbantartott példány. Tehát nem csodálkoztam rajta, hogy a varrások épek. Azonban biztos vagyok abban, hogy elhanyagolt, túlhasznált tokon sem bomlik meg. A tok különlegessége a vadászkürt kupakos késfogó. Ezzel kiválóan ki lettek védve a klasszikus, felső szíjas vadásztok legnagyobb problémái. Ezeket időnként nehéz egy kézzel működtetni. Munka közben is megkívánnák a biztonságos tartáshoz az örökös ki-be patentolást a felső bőrszíjnál. Ezzel az elemmel viszont elérték, hogy a markolatfogó szíj kicsatolt állapotában is úgy fogja teljesen megbízhatóan a markolatot, hogy mégis egy könnyed mozdulattal elő lehet venni, vagy rejtteni lehet a pengét. Ilyenkor kifelé kell billenteni a markolatot, és már ki is szabadult a fogásból. Jó megoldás. A tok anyagát képező bőrből visszahajtással képzett bűjtatót két szegecs fogja. Ma már kissé keskenynek tekinthető 45 mm-es szélességű befogadó képessége, bár a vadászok ritkán használnak katonai öveket.

Sör és kés

A kést nem teszteltem igazán. Először is elfogadtam Rátonyi Zolitól, hogy vadászként már régóta, teljes megelégedéssel használja. Miért hittem neki? Nem azért, mert

szép a szeme, hanem azért, mert ha egy kést a kezembe veszek, mindig magam felé fordítom az élet és ránézek. Nagyon egyszerű teszt. Ilyenkor min-

den hiba, csorbulás előtűnik. Alaposabb vizsgálathoz érdemes lámpafényben kissé mozgatni a pengét. A második, amit meg lehet ilyenkor látni, az élesség. Mindenki tapogatja a kés élet. Elárulom, ezzel csak a legjobbak tudják megsaccolni a vágóképességet, de ők is inkább körmükön húzzák végig. Viszont ha ránézek szemből az élre, egyértelmű a helyzet. Ha látom az élet akkor életlen, hisz tompa, tehát van vastagsága, kiterjedése. Ha nem látom, éles. Ez a penge tökéletes volt. Elfogadva, hogy használják, sokkal többre már nem vagyok kíváncsi. Azaz! Az olvasónak tudnia kell, hogy szülővárosomban, Hajdúszoboszlón vagyok e cikk írásakor. Ülök az árnyékos teraszon, s előttem egy korsó jóféle, kissé kesernyés sör van. Püfölöm a laptopot, s kortyolom a páras korsóból a habzó italt (közben előttem egy kés és egy tolmérő van az asztalon, nem is olyan feltűnő). Mi köze mindennek a késhez? Az, hogy kézbe vettem a nagyon erős és komoly ellenállású sörkecszet, s oldalapjából a kés könnyed húzásával csíkokat mettettem le. Működik a penge.

Összességében. Nagyon szép ez a kés. Vadászosan díszes. Mindig mondom, hogy én alapvetően katonai túléléssel foglalkozom, ahhoz túl díszes, de ez vadászkés. „Megy az erdő romantikájához.” Formája rendkívül izgalmas, nagyon végiggondolt. Idegen szóval már szofisztikus (az idegen szavak szótára szerint ez körmönfont, csavaros gondolkodást jelöl). A markolat „megmondja, hogyan lehet fogni”. Ez azt jelenti, hogy vájatai, elemei kész fogáso-

kat adnak. Azonban olyan széles skálán kínálja a lehetőségeket, hogy minden feladat elvégezhető vele. Szerintem szokni kell. Nekem nem minden fogásban volt elsőre kényelmes. Amiben viszont az volt, ott teljes komfortot adott. Olyan, mint az erős, jó bakancs. Idővel egymáshoz idomul a tárgy s a használó. Nem tudom, Hörömpő mester hol tart most a fejlesztésben. Kísérletező, fejlesztő kedvét telefonbeszélgetésben megismertem. Ezt azért írom, mert jobbnak tartom az olajban pácolt markolatot a lakkozottnál. De ez részletkérdés. Nagyon jó kis kés ez.

Makrai Tibor István
nyá. alezredes

Hómentes november volt. Tavadra vadásztam területem ökörküti részén. Az erdészet egy öreg cseres letermelését végezte a területen. A faanyagot egy nyiladékon át teljes fában vonszolták a rakodóra, ahol legallyazták és választékolták. A nyiladék a vonszolás következtében, mint egy tisztára sepert nagy cserkészút, húzódtott a vágás szélén. Ide lépett ki tőlem kb. 80 méterre egy őzsuta. A suta gida nélkül volt, ezért megcéloztam, és útjára engedtem 243-as Winchesterem 6,5 grammos Norma Soft Point lövedékét. A suta a találatot jól jelezte, megpördült, egy 60 méteres halálvágta után elesett, és nem mozdult többet.

A rálövés helyén tüdővért találtam, amit a dermedten fekvő vadig követtem. A vadat a végzettség megadása után kizsigereltem és a nyiladékra húztam. Ekkor jutott eszembe, hogy a vadtestet átütő lövedék nyomát megpróbálom megkeresni. Mivel a suta mögött kb. 30 méterre nagy gallyrakat volt, amelyen a friss törésnyomot – úgy gondoltam – felfedezhetem. Azonban hiába kerestem, nem találtam. Ezért a rálövés helye felé indultam. Ekkor fedeztem fel a közeli tésre használt teljesen tiszta nyiladékon, a rálövés helyétől mintegy 20 méterre a lövedék expandálódott, ólom nélküli köpenyét.

Érdekes, hogy ez a jó minőségű lőszer a közel álló vad testét átütve, csak néhány métert tudott megtenni.

Maradványtestek

Hajnali vadkárrelhárító vadászaton voltam területem főküti részén. Megfigyeltem, hogy a napraforgótábla és az erdő közötti füves kaszálón váltanak vissza a disznók, még igen korán, szinte sötétben. Reméltem, hogy a borult, esős időben kicsit elkésnek, és így talán lövéshez tudok jutni a hajnali pirkadatkor.

Elhelyezkedtem a napraforgótábla szélén. Rövid várakozás után a hátam mögül apró zörgés, a napraforgólevelek sűrűlódása jelezte a közeledő disznót. Felkészültem a lövésre.

A disznó tőlem 40 méterre lépett ki a kaszálóra, ahol meg tudtam nézni alakját. Kis kan volt. Megcéloztam, amikor hirtelen megfordult, és visszalépett a térdig érő napraforgóba, ahol biztonságban érezte magát, majd távolodni kezdett tőlem.

Ezt már a céltávcsövön keresztül figyeltem, és vártam a lövésre alkalmas pillanatot. A kancsi keresztbe fordult, ekkor a blattját megcélozva rálöttem. Hallottam a golyó becsapódását, ami kicsit nagyobb puffant, mint ahogy az jó blattlövéshez illik. A disznó kiszaladt a napraforgóból az erdő felé, és néhány ugrás után eltűnt a horizont mögött.

Megvártam, míg teljesen kilágyosodik, és a rálövés helyére mentem. Itt hamar megtaláltam a disznó nyomát, a rálövés helyén néhány szál vágott szőr jelezte a találatot. De vért nem találtam, ami azért volt meglepő, mert 9,3-asom szinte min-

dig bőséges vért „eredményezett” az utánkereséshez.

Harmatos réten követtem a disznó csapáját, mintegy 120 méteren keresztül az erdő széléig, ahol már dermedten feküdt a 3 éves kancsi.

A bemeneti nyílás a bal oldalon a comb előtt volt, és zsigelrelés során fedeztem fel a lövedék útját, ami a gyomron keresztül a kamrába vezetett, és itt a tüdőt roncsolva a jobb lapocka előtt, a bőr alatt végződött. Itt találtam rá a 9,3x62-es 14,6 g-os Doppelkern lövedékére. A kancsi a lövés pillanatában, amit én már nem érzekeltem, előre lépett és jobbra fordult, ezért mehetett ilyen rossz helyre a lövedék.

Nagygyörgy Péter

(a szerző felvételei)

VW Touareg

Terepen is luxus

Kasza László

Az első pillanatra az autó nem is tűnik olyan hatalmasnak, mivel lekerekített sarkai, gömbölyded formái jól elrejtik valós méreteit. Azonban, ha figyelmesen végignézzük, rájövünk, hogy több mint 4,7 m-es hosszával, és közel 2 m-es szélességével nem igazán a városi minik kategóriáját képviseli. Eleje tipikusan VW-es, az oldala gigászi és finoman domborodó, míg a háta már vita tárgyát képezheti (ízlés dolga...).

No, de lépünk túl a szubjektív megítéléseken, és lássuk a tényeket. Bár a Touareg hivatalosan a SUV kategóriában képviselteti magát, az off-road csomag megrendelésével igazán jó terepjáró válik belőle. Ez a csomag ugyanis magában foglalja az alapáron járó középső differenciálzáron túl a hátsó diffizárat és a légrugózást. A légrugózás lehetővé teszi az autó karosszériájának megemelését. Legfelső állásban 30 cm-re emeli fel a földtől a Touareg alját, így ezzel az értékkel a keményvonalas off-road autók (Toyota Landcruiser, Land Rover, Nissan Patrol) képébe nevet. Ilyenkor valóban gigantikus látványt nyújt az autó. A lejtmenetvezérlő automatika jelentősen megkönnyíti az emelkedők, illetve lejtők biztonságos legyőzését. A Touareg rendkívül merev, megerősített önhordó karosszériát kapott, melyhez elől is és hátul is független kerékelfüggesztések kap-

A VW konzern első kísérlete, hogy megvesse lábát a terepjárók között, igen jól sikerült. A VW Touareg 2003. januári bevezetése óta egyre népszerűbb a SUV kategóriában, így alaposan kivette részét a terepjárózletből.

csolódnak. Elöl és hátul is kettős keresztlenőkaros független felüggesztés található stabilizátorokkal, és igény esetén légrugókkal. Így nem csoda, hogy a Touareg országúton a luxus személyautók irányíthatóságát és kényelmét nyújtja.

Talán nincs is a piacon még egy olyan terepjáró, amely ilyen gazdag motorválasztékkal kellené magát. A három dízel és három benzines erőforrás közül valószínűleg mindenki megtalálja a számára legideálisabbat. A legkisebb a 2,5 l-es, 5 hengeres, adagoló fűvókás dízelmotor. Hazánkban ezzel a motorral a legnépszerűbb a Touareg. Kellően erős és nyomatékos, 174 LE, 400 Nm, fogyasztása rendkívül visszafogott, még a méretek és az összkerek-meghajtás tükrében is. Hidegen az autóhoz méltatlanul hangos, de bemelegedve csendesedik, járása kisimul. Következő lépcső a dízeleknél maradván az új 3 l-es, V6-os, harmadik generációs common-rail dízel, amely csak nemrég került bevezetésre, mégis leginkább ez a motor illik az autóba. Jóval kulturáltabb a működése 2,5 l-es kistestvérénél, ez pedig igen meggyőző. A csúcst a dízelek frontján az 5 l-es V10-es szintén adagoló fűvókás dízelóriás képviseli. 313 lóereje és 750 Nm-es nyomatéka sportkocsis menetteljesítményekhez segíti az üresen is 2,5 tonnás autót. Ennél

Motor	Dízel			Benzin		
	2,5 TDI S5	3,0 TDI V6	5,0 TDI V10	3,2 V6	4,2 V8	6,0 W12
Teljesítmény (LE)	174 (3500)	225 (4000)	313 (3750)	220 (6200)	310 (6200)	450 (6200)
Nyomaték (Nm)	400 (2000)	450 (1400)	750 (2000)	310 (3200)	410 (3000)	600 (4000)
Váltó	6 kézi / 6 tiptronic	6 tiptronic	6 tiptronic	6 kézi / 6 tiptronic	6 tiptronic	6 tiptronic
Méretek (mm)	4754x1928x1726					
Tengelytáv (mm)	2855					
Saját tömeg (kg)	2214	2280	2524	2174	2250	na
Csomagtér (l)	500 / 1525					
Gyorsulás (s)	12,4 kézi / 12,8 tiptronic	9,5	7,8	9,8 kézi / 10,2 tiptronic	8,1	7,0
Végsebesség (km/h)	184	206	225	206	218	240
Fogyasztás (átlag, l)	9,8	10,3	12,3	13,5	14,8	17,2
Vontatható fékezett tömeg (kg)	3500					

nagyobb dízelmotort egyetlen európai gyártó sem kínál. Ez a motor valóban egy szörnyeteg, mely lenyűgöző könnyedséggel mozgatja a hatalmas testet, és kár, hogy rontja az autó vezethetőségét. Egyszerűen csak arról van szó, hogy egy rettenetes méretű és súlyú motor ül a kormányzott első kerekek között, és tehetetlenségénél fogva nem szereti, ha ide-oda ráncigálják.

A benzines fronton a 3,2 l-es V6 nyitja a sort 220 lóerős teljesítményével és 310 Nm-es nyomatékkal. Annak ellenére, hogy ez a legkisebb benzínmotor, az állandó összkerek-meghajtás és a nagy kaszni miatt bizony nem a takarékos vevők ideális választása. Ez a megállapítás a 4,2 l-es V8-asra fokozottan érvényes. Vannak vevők, akiknél a fogyasztás nem számít, számukra ez a motor ideális választás a széria▶

6 fokozatú automatikus váltóművel. Az ilyen vevőknek készült a nemrég bemutatott csúcsmódel is, a 6 l-es, W12 450 lóerős benzinmotor, amelynek vezetősége szintén romlott a motor nagy súlya miatt. Ez a modell csak limitált példányszámban készül, a VW konzern technikai tudásának bemutatására.

Az autóra beülve a tágas hely, a nagyon jó minőségű anyagok és az egyszerű, letisztult formák tűn-

nek fel először. Belülről valóban azt nyújtja, amit ára alapján elvárhatunk tőle: luxus magas szinten.

Összességében a VW Touareg kategóriájának az egyik legelitalább képviselője. Az off-road csomagot megrendelve, bármikor letérhetünk a legkényebb terepre is (persze ez a gumiktól is függ), a kérdés csak az, hogy van-e szívünk ezt megtenni egy minimum 15 millió forintos autóval!

Fotósuli Élesség kérdése Takács Szabolcs

Jól látható az életlen előtér és háttér, valamint a kis mélységélesség (450 mm gyújtótávolság, 1/200 s, F:5,6).

Legtöbbször úgy vagyunk vele, ha „éles” lett a kép, amelyet készítettünk, büszkén mutogatjuk. Ugyanakkor sok olyan képet is láttam már, amelyik élesnek mondható, de az élesség nem ott vagy nem úgy jelentkezik a képen, ahol és ahogy az egy jó fotóstól elvárható lenne. Mit is jelent ez?

Az első kérdés, amire minden esetben választ kell adnunk: mi legyen éles a képen. Minden! – válaszolja a laikus fotósok többsége. Igazuk is van, ha csupán egy egyszerű, nagy látószögű objektívvel készített tájképről van szó. Itt igencsak előny, ha minden éles. De vegyünk egy portréképet. Legyen szó emberről vagy állatról, az esetek 99%-ában a szemnek kell a legélesebbnek látszódnia. Ha nem így van, kissé furcsálljuk a képet: talán nem is olyan éles, mint amilyennek szeretnénk. Egy tárgyat lefényképezve előny, ha a tárgy teljes egészében éles, míg a környezete (előtér, háttér stb.) lehet elmosódott (jobban kiemelkedik) vagy éles (jobban beleolvad). Persze ez a tárgy lehet egészen kicsi vagy egészen nagy is. Hogyan szabályozzuk tehát, hogy mi legyen éles és mi életlen a felvételen? A választ a mélységélesség adja. A mélységélesség komolyabb fényképezőgépeken ellenőrizhető is. Segítségével pontosan beállítható, hogy a fényképezőgéptől távolodva hol helyezkedjen el az a pont, amely már éles, és meddig nyúljon az a tartomány, amely még éles. Persze ez nem egy határozott vonalat jelent. A fókuszponttól (az élesre állított pont) távolodva (előre és hátra) egyre életlenebb lesz a kép. A mélységélesség alapvetően az objektív rekesznyílásával szabályozható. Minél kisebb a nyílás (nagyobb rekeszérték: pl. 16, 32), annál nagyobb a mélységélesség. (Persze a rekeszérték változtatása csak az expozíciós idő figyelembevételével lehetséges!) Figyelembe kell venni azt is, hogy a nagy látószögű objektívek esetében a mélységélesség igen nagy, míg haladva a teleobjektívek felé egyre csökken. A nagy teleobjektívekkel készült felvételek alkalmasak arra, hogy pusztán az élességgel kiemeljék a kép mondanivalóját, mivel az előtér és a háttér könnyen „elmoshatjuk”.

Összefoglalva: első lépésben döntünk el, hogy mi milyen mélység tartományban látszódnjon élesen. Ha ezt tudjuk, válasszuk ki a megfelelő rekeszértéket (és persze hozzá az időt, érzékenységet) és utána exponáljunk.

Érdeemes elgondolkodni a mozgó tárgyak, állatok fényképezésén is, amikor – hiába szeretnénk – igazán éles képet csak ritkán kaphatunk. Ugyanakkor véleményem szerint egy mozgásban lévő állat, például repülő madár fotójának nem is kell túlélesnek lennie. Attól még lehet nagyon jó felvétel, sőt kifejező, dinamikus. Ugyanúgy érdekes és hálás téma lehet egy patkafotózása, ahol az éles „kimerevített” vízfodroknál hangulatosabb az elmosódott, lágyabb vízfolyás visszaadása a képeken. Ennek persze előfeltétele az állványra rögzített felszerelés (hogy a környezet éles maradjon) és a hosszú expozíciós idő.

Hosszú és rövid expozíciós idővel készített felvétel (1 s és 1/60 s).

Nagy mélységélességgel, hosszú expozíciós idővel készített felvétel (27 mm gyújtótávolság, 4 s, F:29).

(magasles)

Ez nemcsak kacsza!

Detrich János

A Nyugati-főcsatorna agyagos töltésén állva ezekről a kérdésekről beszélgetünk Gulyás András vadgazdamérnökkel, a polgári Morotva Vadásztársaság elnök-fővadászával. Előttünk nádfoltokkal tarkított, változatos partvonalú vízfelület mozaikja, néhol fűzbokrokkal, öreg, csavarodott törzsű fűzfákkal, távolabb virágzó olajfűzekkel. Időnként barna rétihéja tűnik fel, lomhán végigpásztazza a nádat, néha egy-egy réce tesz egy gyakorlókört, óriási szitakötők cikáznak körülöttünk, teljes a nyugalom, csak a hangok jelzik, hogy a nád mélyén nagy élet folyik. Szinte semmi sem mutatja, hogy amit látunk, az rengeteg munkával, körültekintéssel, szakértelemmel kialakított vadászterület. Még hozzá olyan vadászterület, ahol a vad természetes ösztöneitől vezetve szívesen megpihen, táplálékot talál, fészkel és fészekalját biztonságban neveli.

A társaság területe – amely a Hortobágyhoz tartozik azt északkeletről érintve – a Tisza vonalától keletre fekszik, nyílt vizekben viszonylag gazdag. A rendszeres madárvonulások útvonalába esik. A vízivadfajok habitátigényét kielégítő vízállásos, gyékényes, nádas területek, tehát a fészkelőhelyek környezete azonban nyár elejére kiszárad, megfelelő búvóhely és táplálékforrás hiányában az ott fészkelő populáció elvándorol, vagy ragadozók zsákmányává válik. Nyilvánvaló tehát, hogy az élőhelyek mesterséges fenntartásával helyben tartható a vízivadpopulációk jelentős része.

Építsünk tavat!

Ezért látszott teljesen kézenfekvőnek az elgondolás: egy olyan tó kialakítása, amely fekvésénél fogva jól megközelíthető, természetes vízpótlása megoldható, környezete zavarásmentes, tágabb körzetében a

Milyen sokat beszélünk az élőhelyfejlesztésről! Pedig az igazat megvallva, kevesek mondhatják el, hogy ezt valóban hatékonyan, hosszú távra szólóan, a természetes folyamatokba illeszkedve valósították meg. Az igazi élőhelyfejlesztés célja nem lehet csak a vadászati lehetőségek bővítése, bár indítéka többnyire innen fakad. A végeredmény azonban a vad életfeltételeinek, a környezet minőségének javulásához kell, hogy vezessen.

vízivad számára táplálkozási lehetőséget biztosító szántóföldi növénykultúrák is találhatóak, több faj számára jelent élőhelyet, végül pedig igen színvonalas vadászati lehetőséget is teremt.

A tó létrehozására először is megfelelő helyet kellett találni. A legalkalmasabbnak a Nyugati-főcsatorna mellett elterülő „Nagy gyeplé” elnevezésű terület tűnt. Ezen a területen, amellyel, hogy a vadrécék vonulási útvonalába esik, a víz egyébként is rendszeresen megáll. A közvetlenül mellette húzódó Nyugati-főcsatorna révén pedig problémamentesen megoldható a szükség szerinti vízpótlás is.

Megközelíthetőségét a Polgárt Hajdúnánással összekötő, jó minőségű aszfaltozott műút biztosítja, amelyen kedvezőtlen időjárási viszonyok között is könnyedén elérhető. A tó és az országút között gyeplé és szántóterület található, ennek, valamint a lakott területektől való viszonylag nagy távolságának köszönhető zavartalansága.

Gulyás András és Mecsei Dezső titkár, hivatásos vadász dolgozták ki a tó létesítésének elméleti alapjait, nem nélkülözve ebben a szakirodalom által nyújtott segítséget sem. A gyakorlati megvalósítás is komoly feladatnak bizonyult, amelyet 1999-ben kezdtek el. Az anyagi háttérrel az özbakvadászattól befolyt jövedelem biztosította, a munka során egyéb anyagi forrás nem állt rendelkezésre.

Az induláshoz szükség volt a területtulajdonosokkal kötött bérleti szerződésre, a vízjogi üzemeltetési engedélyre, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának jóváhagyására és a fejlesztés éves vadgazdálkodási tervbe történő beépítésére.

Az első lépés a tómeder kialakítása volt, melynek során a talajt földmunkagépekkel legyalulták, az összegyűlt földet pedig a tó körüli gát építéséhez használták fel, olyan formában, hogy az a környező talajszintbe belesimul-

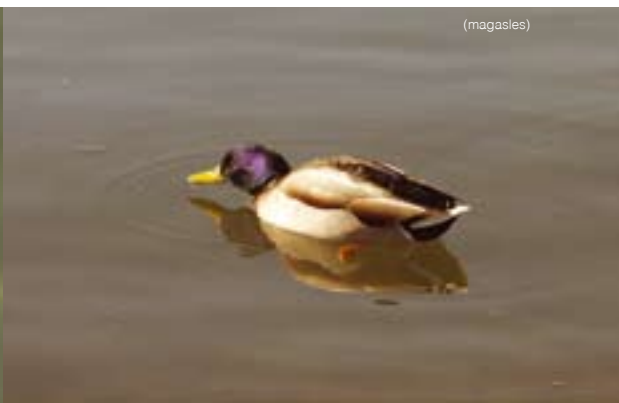
jon. A gát később alkalmasnak bizonyult takarmány kihelyezésére is, amellyel a réceállomány helyben tartása jó eredménnyel sikerült. A tó vízmélységét 20 és 80 centiméter között alakították ki. A program már az első évben beváltotta a hozzá fűzött reményeket, így felmerült a tó bővítésének igénye. Ezt a gát átvágásával érték el, amellyel egy újabb lapályt árasztottak el, az élőhely területét mintegy 10 hektárra növelve. A gát így a két tórészlet közé került, védettsége folytán még kedvezőbb táplálkozóhelyet biztosítva a récéknek.

Az élőhely náddal és gyékénnyel való tervszerű betelepítését kézi erővel kellett elvégezni. A nyílt vízfelület és a partvonal több pontjára elhelyezett növénycsoportok azonban hamarosan szaporodásnak indultak, és kialakult a vízivadfajok igényeinek megfelelő fedettség.

A víz áttemelésére természetesen többféle megoldás kínálkozott, az egyetlen megbízható, karbantartást és energiát nem igénylő, a környezetet nem zavaró megoldás a közlekedőedények elvén működő szivornyája alkalmazása volt. A Nyugati-főcsatorna töltésén átvezetett csőben vákuumot keltenek, így a víz áramlása azonnal megindul az alacsony-

(magasles)

(magasles)

nyabban fekvő terület felé. Egymással párhuzamosan három ilyen létesítmény készült, amelyekkel a tó vízszintje pontosan szabályozható. Erre szükség is van, hiszen a nyári hőségben ekkora felületen már jelentős a párolgási veszteség, a friss vízzel történő ellátás rendkívül fontos szerepet játszik többek között a botulizmus kialakulásának megelőzésében is.

Nádkévek és lőállások

A nádfoltokban épített kényelmes, zöld nádkévekkel takart lőállásokról nyílik lehetőség a vadászatra. Megközelítésük biztonságos, deszkából épült stégekről, a part felől történik. Magasságuk, elhelyezésük ideális, a nádból nem emelkednek ki, de az ott elhelyezkedő vadász felállva ráláthat a vízre. Tájéolásuknál fontos szempont volt, hogy a vadász mindig arccal nyugat felé állhasson, így nem zavarja a felkelő nap, alkonyatkor viszont a nyugati égbolt világossága hosszabb ideig lehetővé teszi a biztonságos lövést. Ugyancsak figyelembe vették az uralkodó szélirányt is, mert különösen ősszel lehet kellemetlen, zavaró a szembe fújó szél. Ezek a szempontok szerencsésen kiegészítették egymást.

A vadászatok hajnali és esti húzásokon zajlanak. Miután az élőhelyen védett fajok is előfordulnak, a vadászat előtti eligazítás egyik legfontosabb része a vendégek figyelmeztetése, valamint a védett madarak rövid, álló és röpképpel illusztrált bemutatása. A lőállások könnyen megközelíthetők, de az esti tájékozódás elősegítése érdekében a stégek bejáratánál jelzőoszlopok állnak. A vízfelületre műanyag csalimadarak kerülnek, megengedett a hagyományos csalsíp használata. A lőtt vagy sebzett vad összegyűjtésére több kitűnően dolgozó kutya is rendelkezésre áll.

Itt jegyzem meg, hogy 1999 óta egy innen távolabb fekvő területen is kialakítottak hasonló módszerrel két további tavat. Ez lehetővé teszi a terület pihentetését, csökkentve ezzel a vadászattal járó terhelést, ezáltal a vízivad elvándorlásának lehetőségét.

Néhány adat röviden az állományról és a teritékről. 1998-ban, a létesítés előtti belvizes évben a területen észlelt vadászható récefajok mennyisége 800 db körül volt. A következő évi adat a már kialakított új élőhelyen 1500 db réce. Ezt követően a hivatásos vadászok 3000 db körüli mennyiséget becsültek évente. A hasznosított darabszám 1998-ban 399

db, a csúcs 2000-ben 1194 db, ezután csökkenő számadatokat kapunk a száraz nyarak, illetve a külföldi bérvadászok elmaradása miatt, 2003-ban például 457 db réce került terítékre.

A bérvadászatokat eddig kétféle elszámolás alapján szervezték. Az egyik a meghatározott területre szóló, szeptembertől decemberig tartó szerződés, amely nem korlátozza a vadásznapok számát. A másik változatban a lelőtt darabszám alapján történik az elszámolás. Az első természetesen kedvezőbb, hiszen biztos bevételt jelent, míg a második a sok sebzetten elvesztett réce miatt csökkenti az eredményességet.

Bevételek és kiadások

A tó létesítése kezdetben a vadászársaság tagjai számára rendelkezésre álló vadászati lehetőségek bővítését célozta. A jelentős külföldi érdeklődés és a bérvadászattól származó bevétel biztosítása érdekében azonban a tagság részére tartott vadászatok háttérbe szorultak, a közvetett haszon viszont szintén nem elhanyagolandó. A vadászársaság a bérvadásztatás bevételének jelentős részéből finanszírozza saját működési költségeit.

Az általam megismert szám-

adatok részletes ismertetése helyett röviden csak annyit mondanék, hogy a költségek – a terület bérleti díja, a vízkivételi díj, a takarmányköltség, a létesítmények javítása, karbantartása – messze elmaradnak a várható bevételek mögött. Ezekhez sorolhatjuk a tavon történő vadásztatás közvetett haszonként jelentkező elemeit is, például azt, hogy az olasz vendégek részéről határozott igény jelentkezett mezei nyúl, balkáni gerle és fácán vadászatára is, vagy hogy a vadásztársaság tagjai egy újabb vadászati lehetőséghez jutottak, amelyet ha nem is rendszeresen, de alkalmanként kihasználva gazdagabb vadászélményben lehet részük, nem szólva az általuk elejtett vad értékéről.

Természetesen a dolog azért nem ennyire egyszerű. A bérvadászokkal fennálló tartós együttműködést váratlan körülmények is befolyásolhatják, gondoljunk csak az

Tudta-e...

... hogy az egykor oly gyakori – egyébként betelepített – üregi nyúl állománya az utóbbi időben nagyon megfogyatkozott hazánkban?

(magasles)

olasz vadászokkal összefüggésben nyilvánosságra került védettmadár-lelővésekre és azok következményeire. A lőtt vad értékesítése sem megy mindig nehézségek nélkül. S ha semmi rendkívüli nem történne, akkor is szinte egész évre elegendő feladatot biztosít az így létrehozott élőhely fenntartása, gondozása. Mert az egyik legfontosabb dolgot még nem mondtam el: ezt már nem lehet magára hagyni. Emberi beavatkozással jött létre, nem önfenntartó rendszer, igényli az emberi kéz segítségét.

Megalkotói azonban joggal büszkék rá. Általa jut a vadásztársaság olyan anyagi forrásokhoz, amelyeknek felhasználásával magasabb színvonalú vadgazdálkodás folytatható, gondolok itt a minőségi őzállomány kialakítására, vagy arra, hogy a tagság számára is értékes, emlékezetes vadászatok tarthatók.

A Morotva Vadásztársaság fővadászával beszélgetve mégis úgy érzem, számára az igazi büszkeséget az jelenti, hogy ez az élőhely, amelyet vízivadfajok népesítenek be, biztos pontot jelent számukra a szeélyes időjárásnak kitett vidéken.

(a szerző felvétele)

Vadászat himalájai tahrra

Kopeczky Tamás

Legjobb, ha a kívánatos trófeát az ember az állat őshonos helyén szerzi meg – ezt szerettem volna én is! A nepáli Katmanduban találtam egy tapasztalt kísérőt, aki vállalta kalauzolásomat. Az út rendezése a legjobban haladt. A vadászatot a Himalájához csatlakozó Jemla hegység meredélyeire terveztük. Aztán végül miért vetődtem Új-Zélandra Nepál helyett? – jogos kérdés. Erre a kérdésre több évvel ezelőtt kaptam választ, igaz, akkor még nem is sejtettem, hogy érinteni fog a dolog az elkövetkezőekben.

Egyik afrikai utamon összefutottam Fred Duckworth nemzetközi hírvadással, aki a világ legkülönbözőbb helyein vadászat. A táború tudvalevően nemcsak a fáradt kezeket, lábakat melegíti, de a lelket is. A tűzbe nézve mindig meghitt a légkör, aztán egy whisky is emeli a hangulatot. Éjszakába nyúló hosszú diskurzusok zajlanak, főleg vadászokat érdeklő dolgokról. Beszélgetés közben Fred kifejtette véleményét, hogy sajnálatos módon a világ legerjedtebb vadászfegyvere a Kalasnyikov lett. Kérdő tekintetemre személyes tapasztalataira támaszkodva felsorolt egy sor régebben jó vadászati lehetőséggel rendelkező országot, ahol – legalábbis akkor – fegyveres konfliktusok, törzsi háborúskodások vagy polgárháborúk zajlottak. Kétségtelenül nagy mennyiségű fegyver és muníció áramlott keresztül-kasul a nagyvilágban, így igazat kellett adnunk neki, sőt azóta tudvalevően a helyzet tovább romlott – mindannyiunk sajnálatára.

Nepáli vezetőm – meglepetésemre – utamat az előkészületek végső stádiumában hirtelen fordulattal lemondta, mert egy maoista gerilla veszélyeztette a vidéket, semmiféle biztonságot nem tudott ígérni. Ajánlotta, várjuk ki, míg rendeződik a helyzet. Azt mindenki tudja, hogy az efféle várakozások sajnos a semmihez vezetnek. Végül is Új-Zéland adott lehetőséget, ahol a sörényes tahr a Déli-Alpok meredélyein él.

A mióta barátaim felhívták figyelmemet a hegyi-vadászatok sportos nehézségeket rejtő szépségére, kívánságlistámra felkerült a szép, loboncos szőrű sörényes tahr (Hemitragus jemlahicus) is. Ez a hegyi vad általában nehezen hozzáférhető helyeken tanyázik, ami sportos, jó vadászatot ígér.

Új-Zéland – hála a betelepített vadfajoknak – nagy-szerű vadászatási kultúrával és kiterjedt nemzetközi hálózattal rendelkezik, így nem volt gond vezetőt találnom, mégpedig Dave MacDonell személyében. Szingapúri átszállásom miatt tanácsolta még, hogy puskát ne vigyek, majd ő kölcsönöz.

Az út, mivel pontosan a földgolyó másik felére igyekeztem, meglehetősen hosszú volt, kis híján 28 óráig tartott. Egynapos pihenőt tartottam Aucklandban, és másnap folytattam utamat Queenstownba. Szép napos idő volt, Christchurch után feltűntek a Déli-Alpok meredélyei a Ferenc József-gleccserrel és a Mt. Cook havas csúcsával.

Dave barátságos fickónak mutatkozott. Összeismerkedésünk után azonnal indultunk a Hawea-tó felé, Dave házához, ahol a szükséges felszerelést felvettük. Útközben kísérőm megkérdezte, mekkora trófeában reménykedem. Rögvest rávágtam: legalább egy 13 és fél hüvelykesre számítok. Mosolyogva mutatott az egyik a falon lógó tahrra, és elmondta, hogy az évek alatt neki is csak egyet sikerült ilyen nagyságból terítékre hoznia. Aztán egy másikra mutatott és hozzátette, az 12 és feles, de még az sem lesz könnyű dolog. Aztán indultunk tovább Karangaruába, Dave barátja ott várt ránk a helikopterrel.

Útközben rákérdeztem, miért javasolta, hogy várjunk egy kicsit? Elmondta, azért, mert a téli vadászat könnyebb, a sok hó „lenyomja” a tahrokat könnyen elérhető magaslatokba, úgy 700-800 méterre, ezért a vadászat is kevesebb megpróbáltatással jár. A bakok is együtt vannak a falkával, így előfordulhat, hogy a vadász több bak közül is választhat. Kifejtettem neki, hogy én egy igazi sportos vadászatot szeretnék, és részemről semmi akadálya, ha esetleg magasabbra kell kapaszkodnunk. Mire Dave csak annyit mondott, majd meglátom, ha ott leszek. Szörnyülködésem-

re, hogy nem akarok helikopterről vadászni, nevetve mondta, csak felvisz a barátja. Az erdészeti hivataltól béreltünk még egy rádiót is útközben.

Dave barátja egy takaros kis farmon élt a Karangaru folyó deltájánál. Az első, ami a helikopterszín mellett a szemembe ötlött, egy praktikus kis vágóhíd volt. Primán, minden szükséges felszereléssel ellátva, a szarvasok feldolgozására. Innen már egyenesen exportra megy a vadhús. Rövid nézelődésem alatt Dave berakta felszerelésünket a helikopterbe, és már a levegőben is voltunk. Kezdetben a Karangaru folyó völgyében repültünk, majd az ebbe ömlő Troyte folyót követve értünk a kiválasztott területre. Beláttam, hogy helikopter nélkül, gyalog talán ide se tudtunk volna jönni. Több napig tartott volna vergődésünk befelé a sziklákon át – ha egyáltalán sikerült volna – az amúgy háromnegyed órás repülés helyett. Könnyedén átlibentünk a függőleges sziklafalak felett, amelyeket meglepetésemre sűrű, összefüggő növényzet takart, még jóval kétezer méter felett is. Persze itt esik a legtöbb csapadék a világon, évi kilenc-tíz méter! Érthető, hogy a sziklákon is úgy nő a vegetáció, mint másol tengerszinten. A Tasmania felől érkező meleg, párás légtömegek felhői itt szabadulnak meg csapadékterhüktől.

Dave a Troyte folyó felső részénél a Fettes Peak 2460 méteres csúcsáig elhatárolt mintegy tizenkét négyzetkilométeres területet választott ki vadászatunk színhelyéül. Állami terület, ahol szabad a vadászat. Amikor jobban körülnéztem, a helikopter már csak egy kis pont volt a távolban. Kétségtelen, hogy nem lesz könnyű ezeken a meredélyeken kúszni-mászni,

füstlőttem magamban. Dave említette később, hogy itt forgatták a „gyűrűs” filmeket (Gyűrűk ura), itt találtak a filmesek céljuknak megfelelő, hátborzongató hátteret. Én is csak hümmögtem, tekintettem, mert ilyen vadregényes, lélegzetelállító helyen még nem jártam. Közben kíváncsi papagájgyülekezet vett körül minket, minden félelem nélkül ellenőrzés alá vettek bennünket és csomagjainkat. Egész vadászatunk alatt követtek, kíváncsi társainkká szegődtek. Egyik délután táborunkba visszatérve kettőt találtam a hálszákomban ezekből a szép, barnászöld és piros színű, kellemetlen hangú kea papagájokból. Reggelente ők ébresztettek, pontosan háromnegyed hatkor kezdtek karattyolni. Ilyen vekkeróra ellen nem tiltakozik az ember, szívesen hallgattam őket.

Némi forgolódás, nézelődés után találtunk egy sziklahasadékot a közelben, felcipeltük holminkat, és a papagájokat kilakoltatva beköltöztünk. Felszerelésünk szétrakása után már indultunk is egy közeli sziklamagaslat felé – távcsövezni.

Minden hegyivadászat alapja a jó „kukkerozás”, a környék aprólékos áttanulmányozása. Egy közeli magaslaton üldögélve, a nyakig érő zöldben kényelmesen elhelyezkedve, vizsgáldtunk. Hamarosan láttunk néhány zergét, és rá nemsokára egy szép nagy tahr. Lelkes javaslatomra, hogy felcserkelünk hozzá, Dave megnyugtatóan, mert odáig szerinte négy és fél óra az út, és ma erre már nincs lehetőségünk. Így csalódik az ember, ha ismeretlen topográfiába kerül. No, de ez adja a tapasztalatokat is!

Másnap reggel a spiritszfőzőn könnyű reggelit ké-

szítettünk, és már indultunk is, amerre a tahr láttuk előző délután. Az út bizony izzasztó, mondhatni alpinista kapaszkodással fajult. A zöldellő növényekkel fedett sziklatörmelék, kisebb-nagyobb sziklák zúzavarában, ugyancsak sok alattomos lyukat rejtett. Ezeket a zöld takarásban már csak akkor vettük észre, ha „levegőbe” léptünk, és majdnem vagy valóban beléjük is estünk. Aztán mivel nyár volt, olvadás volt, mindenfelé özönlött lefelé a hólé, gleccserekből, sziklákról. Azok a területek, amelyek a kevés hordalékkal voltak feltöltve, és látszólag barátságos mező képét mutatták, a valóságban járhatatlan, vizenyős területek voltak. Egyik bakancsom egy alkalommal kis hiján benne maradt. Több patakon és végül a Troyte folyócskán is átgázolva értük el a hegy alját, ahol megkezdtük a mászást. Bizony négy és fél óra nem volt elég a tahr helyének megközelítésére. Szerencsére a sok növényzet jó kapaszkodást biztosított, így a legmeredekebb részekben is feltornáztam magam. Csak felérve konstatáltuk, hogy a tahr már továbbállt. Másztunk le. Ez már nehezebbnek mutatkozott, mert a hegyoldal néhol annyira meredek volt, hogy elég sok forgolódásba került, mire épségben leértünk. A napunk ugyan ráment, de maradt még egy kis idő kukkerozásra. Megint felfedeztünk zergéket és egy nagy szarvú tahr. Erre már Dave is előkapta a spektívet, és negyvenes nagyítással nézegettük a szarvát. Kétségtelenül 13 hüvelyk feletti volt. Jókedvűen főztük vacsoránkat később, és a spirtuszfőző duruzsolása mellett beszélgettünk a következő nap esélyeit latolgatva.

Reggelre a Tasman-tenger felől a meleg, párás légtömegek sűrű ködöt hoztak. A nap sem tudta áttörni a havas csúcsok, meredélyek közé beszorult sűrűséget. Sok nyüzsgés nem ajánlatos ilyenkor, mert az ember

egy méterre sem lát, aztán, ha leesik valahol a sziklákról, akkor megnézheti magát. Erre ember nem jár, segítségre ne számíton senki. A napot beszélgetéssel ütöttük agyon, teát szűrőszőletve hallgattuk a sziklákról a víz csöpögését. Ha elfogyott a teavízünk, kivetünk egy edényt a sziklákról folyó víz alá, hamarosan megtelt – teát főztünk megint. Dave elmesélte, hogy húsz évig állami vadász volt, főleg az elszaporodó szarvasállományt gyérítették helikopterről.

Következő napra a ködöt elvitte a szél, csodás nap-sütésben pásztáztuk a hegyoldalakat. A hegyoldalakon tahrok és zergék sütkéreztek, vagy éppen útban voltak valamerre. Tahr gidák ugráltak, játékosan döfködtek egymást a függőleges sziklafalakon. Felejthetetlen látványt nyújtottak. Nem sokra rá egy szép nagy zerge masírozott el kétszáz méterre előttünk. Dave buzdított, löjem meg, de ha én valami speciális vadra megyek, nem pufogtatok mindenre, ami utamba kerül, így elengedtem. Kísérőm elmesélte, hogy tahr és zerge között ellenségeskedést még soha nem tapasztalt. Ez a nap, úgy látszik, a zergéké volt, mert csak nagy sokára, kora délután láttunk végre egy tahr. Sokáig bírálgattuk, de kicsinyelltem. Dave ösztökélt, hogy menjünk rá, én mondtam neki, hagyjuk, hadd nőjön még. Akkor még azt is felajánlotta, hogy ha elejtem, de később látunk egy nagyobbat, az már díjtalanul lehet az enyém. Nem szeretné, hogy trófea nélkül térjek haza. Ez nem ok arra, hogy fiatal bakot löjek – magyaráztam, megköszönve persze gavalléros ajánlatát. Közben kezdett esteledni, ugyancsak igyekeztünk vissza táborunkba.

A következő reggeli távcsövezés rövid két óra alatt egy szép nagy bakot eredményezett. Össze is kaptuk magunkat! Persze hogy ez is kacifántos helyen legelészett – kacifántoson, nekünk. Meg-megálltunk, távcsöveztük ökelmét. Könnyedén mozgott minden irányban, ránk nem figyelt. Három és fél óra múlva sikerült olyan helyre kapaszkodnunk, ahonnan kis szerencsével, egy sziklás rész megkerülésével, hozzáférhető lett volna. Még megcsináltuk ezt a manővert is, de amikor csúszva-mászva felértünk, a tahr eltűnt! Nézelődtünk, sőt vissza is másztunk előző helyünkre, de bizony a bak nem volt sehhol. Mivel már sötétedett, és még pár órára voltunk táborunktól, inkább visszaindultunk. Vacsorafőzés közben megegyeztünk – holnap megint rámegyünk.

Valóban, reggel megint azon a részen fedeztük fel. Majdnem mindenhol ugyanúgy óvatoskodtunk, mint előző nap, de a bak megint eltűnt. Ráadásul Dave úgy dél felé töprengve mondja nekem, hogy valószínűleg kint felejtettük a húsos, kolbászos zacskót a sziklán, amelyet konyhaasztalnak használtunk. Üsse kő – füstölögtem magamban –, én a bakkal voltam elfoglalva, de Dave szerint minimum háromóránnyira voltunk táborunktól, így aztán mindegy, mire visszaérünk, meg-

romlik a hús ebben a melegben. Kétségtelen, a nyári nap megtette a magáét, mert egyenesen betűzött a sziklahasadékba, ahol táborot vertünk, és szolid kis kolbászaink szalámi nagyságúra nőttek, mire visszaértünk. Így aztán a legközelebbi szakadékban nyertek elhelyezést. Kenyerünk, teánk viszont bőven maradt. Semmi vész – vigasztaltam Dave-et –, éhes vadász jobban vadászik. Könnyebben mászunk a meredélyeket. Így másnap pár szelet kenyér, jó tejszínes tea némi mazsolával volt a reggelink. Tényleg könnyebben másztuk a hegyeket, de a tahr megint becsapott minket. Reggel megmutatta magát, de délutánra eltűnt. Így ment ez még két napig. Nagy bak volt, nem szívesen hagytam volna ott, esti teázásaink közben kitérítettük az eseményeket, vajon hol követjük el a hibát, ha egyáltalán hibázunk. Dave bizonygatta, hogy amilyen óvatosan mászunk, a tahr nem zavarjuk, erre ember nem jár. Ha meg is látna minket, nem zavartatná magát, nem tudja, kik, mik vagyunk. Végül is megegyeztünk, hogy még egy napot áldozunk erre a bakra, hátha több szerencsével járunk.

Reggel nem vártuk meg barátaink, a kíváncsiskodó keák ébresztőjét, hanem még sötétben elindultunk. Világosodás után szilaj távcsövezésbe kezdünk, fel kilenc körül fel is fedeztem a bakot. A környék tanulmányozása következett, meg is egyeztünk, hogy az előző napok taktikájától eltérve, lemászunk a Troyte folyóba, és a kanyarok takarását kihasználva gázoltunk egy már kinézett magaslat felé. Azt megközelítve óvatos mászásba kezdünk. Dél felé helyben voltunk. Nagy fücsomók mögül távcsövezve felfedeztem a bakot. Dave még egy távolságmérést csinált, egy a tahr közelében levő sziklára irányítva távmérőjét. A táv kicsivel háromszáz méter felett volt. Hátizsákok feltornyozása következett, fücsomók közötti helyezkedés, aztán még feltekertem a távcsövet és elkészültem a lövésre. Dave nyugtatott, mert a tahr csak félig látszott a sűrű zöldben. Láttam én is a távcsőben, de nem mutatkozott, nyugodtan legelészett félig takarásban. Dave szerint jó háromnegyed óra telt el, amikor helyet változtatott, és elengedtem a golyót. Becslésünk szerint legalább ötven métert bucskázott lefelé a meredeken, aztán eltűnt szemünk elől. Dave távcsövezett, én reflexszerűen beismételtem a következő patrout, de minden mozdulatlan maradt. Lassan felcihelődtünk és elindultunk a hegyoldal felé. Átgázolva a Troyte folyócskán – már nem is tudom hányadszor –, mászni kezdünk. Érdekes, hogy az ember soha nem tudja megítélni messzebből, hogy milyen meredek is, amit szemből lát. Tulajdonképpen most láttuk, hogy majdnem függőleges helyenként a hegyoldal. A vegetációban megkapaszkodva erőlködünk felfelé. Én felmásztam a lövés helyére, Dave-et hangosan irányítva, amerre a bakot gondoltam gurulni lefelé. Nemsokára Dave kiáltott – megvan! A bak fennakadt egy kiálló sziklán. A

(a szerző felvételei)

golyó alulról bemenne a hátán jött ki. A Dave-től kölcsönzött .243-as Sako megtette a magáét. Némi kínlódás után, bokrokba kapaszkodva lemásztam a bakhoz, volt egy talpalatnyi hely számomra a szikla sarkán. Dave pedig még nagyobb akrobatikával csinált pár képet. Ez sem volt kisebb teljesítmény. Az akrobatika azonban csak azután kezdődött igazán. Tahrom mintegy száz kilót nyomott, elég fejtörést okozva, hogyan hozzuk le. Ha elengedjük és lebukskázik, eltörhet a szarva. A vegetáció kemény sziklákon, repedésekből nőtt ki, itt irgalomra nem számíthatunk. Hosszas kínlódás, birkózás után átmentettük a bakot egy nagyobb fücsomóra. Itt, ha nehezen is, de közös erővel levettük a fejet. Kivágtunk még némi húst is, élelmiszerkészletünk katasztrofális állására való tekintettel. Majdnem esteledett, mire visszaértünk táborunkba. Több napos teázás után jó sültet készítettünk vacsorára, majd a bőr beszósása következett, aztán nyugovóra tértünk.

Másnap hasznát vettük a rádióknak. Dave barátját hívta, aki dél felé értünk jött helikopterével. Elbúcsúztam a keáktól, visszakapták barlangjukat, mi csak társbérlok voltunk náluk egy hétig. Igaz, nem sokat zavarunk egymást. Egy óra múlva Dave autóját málháztuk, és estére már Lake Haweában voltunk. A trófea közel 13 hüvelykes nagysága bőven kárpótolt a fáradságért. Jó új-zélandi vörösbor poharazva, Dave-vel nevetve elevenítettük fel az együtt töltött napokat. Elismerte, hogy először nem igazodott el rajtam, mert elengedtem tahrokat, zergéket, amelyek szerinte viszonylag könnyen elejthetők lettek volna. Én csak rámutattam a nagy tahr a falon, kérdezve, emlékszik-e még, mit mondtam vadászatunk kezdetén? ◀

A képen látható nagy kant bűgás idején láttam először. Koca nyomát követhette, mert orrát a földön tartva, véreb módjában haladt a váltón, amely egy szóró mellett vezetett el.

Január végén több vendég érkezett egyéni vadászatra. Nagy kanokat szerettek volna löni. Ez ilyenkor már kicsit nehéz dolog, mert a terület jó néhány hajtásnap zavarását és annak minden negatív jelét mutatta. Egyik reggel a kerület egyik nyugodt szórója felé cserkeltünk. A szóróról már elmenőben volt a bűgás idején lefénnyképezett nagy kan. Próbáltunk elmenni, ami vendégem nehézkes mozgásával nem volt egyszerű feladat.

Végül is sikerült egy kocsiútra kiérnünk, és láttuk a felénk közeledő kant. A vendéget kértem, hogy célozza az út tőlünk 60 méterre lévő szakaszát, a kan feltételezhető kiváltásának helyét. Ha oda kilép, próbálja meglőni. Rövidesen megérkezett a kan, és ahogy az útra lépett, megszólalt vendégem 375-ös ágyúja.

Rövid halálvágóját és elesését láttuk a szálerdő fái között, így a kan felé indultunk. Vendégemet előre engedve léptünk a már dermedten fekvő agyarashoz. Szép, érett agyarú kan feküdt előttünk. Az agyarak hossza: 25,6-24,7. 127,1 pontot és aranyérmet kapott.

N. P.

Elbíráltam?

A nagy kan

(a szerző felvétele)

Velünk élnek

A házi rozsdafarkú

(a szerző felvétele)

A házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*) hazánk egyik leggyakoribb madárfaja. A hím a költési időszakban fekete színű, szárnyán elmosódott fehér tükörrel, farka – mint ahogyan az nevéből is látszik – rozsdavörös. A tojó és a fiatalok szürkék, farkuk vörös.

A házi rozsdafarkú szinte az egész országban előforduló, kultúrakövető faj. Leginkább az emberi településeken találkozhatunk vele. Városokban a madárkoncertet a házi rozsdafarkú kezdi.

Április és július között kétszer költ. A tojó kotlik, a többnyire öt fióka 12-14 nap után kel ki. A fiatalok a fészket 16-17 napon hagyják el.

Vonuló faj, ám jó néhány példány áttelel.

K. Zs.

Hétszázötvenkét gramm

Minden idők legnagyobb Hajdú-Bihar megyei bakját hozta terítékre egy debreceni vadász a Hajdúdorogi Vt. Gát nevű területén, idén április 2-án. A mellékelt fotón látható kísérő Fodor Sándor vadászmeister volt.

A bakot második lövésre, 205 méterről sikerült elejteni. Az Országos Trófeabíráló Bizottság hivatalos mérése szerint az agancs tömege 752 gramm és 201,18 pontot kapott.

Vadász mozaik

LoVaHo Szentlőrincen

A 2005-ös Gazdanapok keretében augusztus 4. és 7. között nemzetközi nyilvános szakvásárra várják a lovasokat, vadászokat és horgászokat is a szentlőrinci vásárközpontban.

Újszászi koronglövők

A Dr. Csala László Emlékversenyt május 28-án tartották meg Újszászon, a Toronykakas pályán. Csapatversenyben a következő eredmények születtek:

1. Jászárokszállás – 124 korong (Bagi István, Bene Sándor, Lengyel Zolt, Lengyel László);
2. Törökszentmiklós – 124 korong (Pásztor András, Jakab Lajos, Györgyi István, Áy András);

3. Jászladány – 122 korong (Seres József, Seres Zolt, Ifj. Seres József, Szabó Imre);
4. Újszász – 121 korong (Kövér Gyula, Veres János, Ifj. Cseh Gábor, Csontos Gábor);
5. Tiszapüspöki – 120 korong (Szekeres Zoltán, Andó László, Kalmár József).

Egyéni eredmények: 1. Kalmár József – 45 korong, 2. Pásztor András – 45 korong, 3. Szabó Imre – 43 korong, 4. Lengyel Zolt – 43 korong, 5. Ifj. Bóta András – 43 korong.

Hogyan értékeli a természetvédelem a rókat?

Dr. Kalotás Zsolt

(Vadász Sándor felvétele)

Kétségtelen, hogy ma a vörös róka (Vulpes vulpes) a legközismertebb vadon élő emlős ragadozó hazánkban. A róka ismertségét és a lakosság többségének szimpátiáját elsősorban a mesék ravaszdíjának, és a Fekete István által közismertté és közked-

velté tett Vuknak köszönheti, manapság azonban már mind a természet közelében élők, mind pedig a városlakók számára a róka jelenléte a napi találkozás lehetőségét, és az ezzel járó problémákkal való szembesülést jelenti.

Az ember a természet leigázásának szándékával, annak birtokbavételével együtt kíméletlen ragadozóirtásba kezdett, amelynek eredményeképpen a XX. század közepére a mai Magyarország területéről eltűnt az aranysakál, kiirtották az egykor nemcsak a hegyvidéken élő farkast, az élőhelyvesztés és a vadászat miatt a barnamedve és a hiúz is visszaszorult a Kárpátok nehezen járható erdőseibe. Csupán a kiválóan alkalmazkodó róka tartotta magát, amely túlélte a drasztikus mérgezéseket, a lőfegyveres irtást, a kíméletlen csapdázást. Bár a faj egyedsűrűsége a múlt század első felében a folyamatos üldözés miatt lecsökkent, a faj opportunista táplálkozásmódja, nagy szaporodási potenciálja, és nem utolsósorban kiváló érzékszerveinek és kivételes alkalmazkodóképességének köszönhetően képes volt átvészelni minden ellene indított hajtóvadászatot. Egyszerűen nem sikerült kiirtani!

Persze a táplálékkonkurens és számára is veszélyt jelentő nagyragadozók visszaszorulása, majd eltűnése valamivel kedvezőbb pozíciót biztosított számára, hiszen hosszú ideig csak a róka számított a „ragadozónak”! A múlt században a mező- és erdőgazdaság termelési szerkezetében beállt változások, a vadgazdálkodás területén bekövetkezett súlypont-átrendeződések kedvezőbb helyzetbe hozták a Kárpát-medence rókaállományát. Az ezredfordulót megelőző politikai változások – ha lehet hinni a felméréseknek

– talán még rá is erősítettek erre. A nagyüzemi mezőgazdálkodás, a táblásítás, a monokultúrák elterjedése kedvezett a mezei pocok elterjedésének és gradációinak. Mint a legtöbb opportunistá ragadozó, a róka is azt a zsákmányt fogyasztja legnagyobb mennyiségben, amit a legnagyobb számban elérhet, a legkisebb energiáfordítással képes megszerezni. Nem egy tudományos vizsgálat mutatott már rá, hogy populációdinamikájának alapja a mezei pocok állományváltozása, azaz a rókaállomány dinamikája mintegy fél éves késéssel követi a mezei pocok tömegszaporodásának trendjét. A rókaállomány növekedésére kétségtelenül rásegített a Magyarországon a hetvenes évektől az intenzív apróvadgazdálkodás, hiszen milliószámra ömlesztették ki a mindinkább degradálódó élőhelyekre az ún. „nejlonfácánokat”, amelyek magtartásbeli defektusokkal küzdöttek, nem voltak képesek felismerni az ellenséget, így a terített asztalon fő fogásként kínálták magukat a ragadozónak, de különösen a rókának.

Miközben a hagyományos állománygyéritési módszerek „titkai” feledésbe merültek, a nyakló nélküli, gátlástalan mérgezéseknek az ideje lejárt, amikor Magyarország is csatlakozott az európai természet élővilág és élőhelyek védelméről szóló ún. berni egyezményhez, amely kategorikusan megtiltotta a nem szelektív állomány szabályozási módszereket (mérgezés, csapóvas, gázosítási eljárások). A vadászati

jogszabályi környezet egyre kevésbé teremtette meg a vaddal való gazdálkodás és a vad őrzésének anyagi motivációját, ráadásul a megerősödő állatvédelmi mozgalmak hatására sohasem látott mélypontra zuhant a kikészített rókagerezna piaci értéke, ugyanakkor egekbe szökött a lőszer ára, hogy még inkább meggondolják a vadászok, felemelik-e fegyverüket a lesen vagy a hajtásokban a lőtávolságba került rókára. Olyan kontraszelektív szabályozás alakult ki hazánkban, hogy Fekete István – aki nemzedékekben kellett rokonszenvet írásaival a rókák iránt, ugyanakkor vadászatain teljesen természetesnek tartotta az általa kedvelt fajnak a válogatás nélküli vadászatát a szaporodási és a téli időszakban – ezt látva hitetlenkedve csóválná a fejét!

De úgy tűnik, hogy mindez nem volt elég, hiszen 1992-től a vadászok és a természetvédők véleményének teljes figyelmen kívül hagyásával beindították a Dunántúlon az úgynevezett „rókaimmunizálási” kampányt, amelynek lényege az erdei vesztség visszaszorítása volt. Az akció elkezdődött, nem készítették ugyanakkor semmiféle hatástanulmányt arról, hogy egy végzetes, és a róka populációdinamikájában jelentős korlátozó szerepet betöltő járvány tájegységi, majd később az egész Kárpát-medencére kiterjedő korlátozása milyen hatásokkal, következményekkel járhat. Természetesen nem tervezetek természeti monitoringot sem, amit pedig a természetvédők az immunizálás elengedhetetlen részének tekintettek. Az már csak hab a tortán, hogy a minisztérium az egész akciót jelentős részben a vadegészségügyi keretből finanszírozta, holott kétségtelen, hogy a vesztség nem vadegészségügyi, hanem tisztán állat-egészségügyi probléma. Az immunizálást elrendelő és finanszírozó minisztérium a hályogkovács bátorságával vágott bele valamibe, amiről még csak nem sejtette, milyen következményei lesznek. Az erdei vesztséget Európában még sehonnán sem sikerült „kiirtani”, csak a humán veszélyeztetettség szintjét sikerült csökkenteni. Ez azt jelenti, hogy minden évben újra és újra meg kell az akciót ismételni a fél kontinensnyi területen, hiszen a behurcolás veszélye a szegélyek felől folyamatosan fennáll, ugyanakkor a védőoltásban nem részesített háziállatok (például a házimacska) vagy a menyétfélék folyamatosan fenntartják a fertőzést. Nem számoltak azzal sem, hogy a legnagyobb korlátozó tényező kikapcsolása milyen más korlátozó tényezők térnyerésére vezethet. Az rókák egyedsűrűségének növekedése ugyanis egyenesen azt jelenti, hogy a fertőző ágensek sokkal nagyobb sebességgel képesek elterjedni a teljes populációban, és ez tragikus következményekkel is járhat.

A járványtani szakemberek véleménye szerint az egyik legnagyobb veszélyt a zoonózisok elterjedé-

se jelentheti. Közülük is a legfenyegetőbb az *Echinococcus multilocularis* nevű galandféreg megjelenése és elterjedése, amelynek közti gazdája a mezei pocok és a róka, de az ember is könnyen fertőződhet, ami gyakran végzetes, azaz halálos kimenetelű is lehet. Figyelmeztető példa volt a 3 évvel ezelőtt a rókaállományban elindult egy eddig soha nem tapasztalt rühösségi járvány, ami amellet, hogy közvetlenül veszélyeztette háziállatainkat is, a rókaállomány fel-tűnő csökkenését idézte elő az egész ország területén. A rühösség lecsengésével most kezd helyreállni a néhány évvel ezelőtti állománysűrűség. Természetesen a természetvédők nem szándékoznak egy európai uniós program megvalósításának útjába állni, de annak végrehajtását csakis körültekintően, a róka populációdinamikájának törvényszerűségeit ismerve, és azt messzemenően figyelembe véve, folyamatos ellenőrzés mellett tudtuk volna elképzelni. Ez nem valószínű, hogy megvalósulhatott!

Ha valaki odafigyel nemzeti parkoknál dolgozó szakemberek erőfeszítéseire, az állami természetvédelem stratégiájára és a természetvédelmi jogszabályokat előkészítő apparátus kezdeményezéseire, rá kell jönnie, hogy rókakérdésben a vadászok és a természetvédők között különösen sok az érdekezésszerűség.

A természetvédelmi szakembereknek az utóbbi években rá kellett döbenniük arra, hogy bizonyos fajvédelmi programok egyszerűen nem valósíthatók meg a ragadozók eredményes kontrollja nélkül. Így van ez a most indult tűzok LIFE-program esetében is, de a talajon fészkelő parti madarak költései sem védhetők meg ragadozókontroll nélkül. Esetenként a róka nagyszámú jelenléte egy-egy ritka, veszélyeztetett faj kritikus helyzetbe kerülését, sőt agóniáját, eltűnését is jelentheti. A róka – és a közelmúltban megjelent visszatelepedő aranysakál (*Canis aureus*), valamint a nem hívott invázív vendégek (nyestkutya, mosómedve) – féken tartása tehát közös érdek. Közös erőfeszítéssel el kellene érni, hogy a róka állománysűrűsége a mostani 9-12 egyed/1000 ha értékről minimálisan a felére, azaz 4-5 egyed/1000 ha értékre csökkenjen. Ehhez meg kellene teremteni az érdekeltségi rendszert a teljes vertikumban, ami a jelenlegi helyzetben csak a természetvédelmi célokat zászlóaljára tűző országos program keretében képzelhető el, hiszen erre a célra – szemmel láthatólag – nincs hazai forrás, csak uniós keretekre számíthatunk. Változniuk kellene a szabályozóknak is oly módon, hogy megteremtse a gyéritést végző személyek anyagi motivációját. És nem utolsósorban meg kell teremteni egy országos ragadozómonitoringot is, amely a tendenciák és a specifikumok megismerését követően közvetlen módon tehetne javaslatokat a ragadozóprobléma kezelésének módjára és tájegységi differenciált kezelésére. ◀

Vadászat régimódi puskákkal

Egy jókora göbe, két süldő társaságában, szemlátomást örömmel turkált a cserkésztől szélén. Buzgón döfködtek a puha talajt. Talán halkán rőfögtek is hozzá. Pár percig kedvtelve figyeltem a vaddisznó „triumvirátust”. Jó széllel egész közelre sikerült belopnom őket, egy mohos kérgű vastag törzsű fa mögül kukucskáltam feljűk. Gilisztaikat vagy pajorokat találhattak, azokat fogyasztották jó étvággal.

A koca erős testalkatú, egészséges példány volt, olyan kétszáz kilósra becsültem. Két tarsa nem lehetett idősebb egyévesnél. – Igen, közülük a világosabb csuhájú szintén a gyengébb nemhez tartozik – állapítottam meg, de a másik, a kis fekete – az kancsi! Ezzel el is dőlt a kérdés, hogy melyiket próbáljam leteríteni. Nyílt irányzékkal szerelt, vasalt agyaltalpu, nehéz Sharps golyósom rövid célra tartás után akkorát szól, mint egy kisebbfajta ágyú. De volt is foganatja!

Az éjszótét kanocska nyakát érte a .45-ös, részben tombakba burkolt ólomlövedék. Menten földre rogyott, ott is maradt, még a lábát sem rándította utána. Megelégedetten nyitottam ki lefelé mozgó sátorvas segítségével egylövetű, kakasos puskámat, kiszedtem belőle a még mindig füstölő, nagy peremű rézhüvelyt.

Zsákmányomhoz érve elégedetten nyugtáztam, jól tippeltem, a süldő valamivel egyévesnél fiatalabb példány lehet. Az általában szögletes, hosszú csövű Modell 1874-es Sharpsok fénykorukban az észak-amerikai prérin tündököltek. Oly sikeresen, hogy majdnem sikerült az ottani bölényállományt teljesen kiirtani velük, és néhány világhírű „segítőtársukkal”: a Modell 73-as Winchesterrel, Spencerrel, Henryvel, Ballard és Remington egylövetűkkel. Ezt a „kis” túlkapást leszámítva – amiről különben sem „ők”, hanem a primán lövő, de felettébb könnyelmű és mohó gazdáik tehettek – roppant fényes múlt áll mögötte, amelyet e rövid cikk keretén belül lehetetlen részleteznem. Mindenesetre éppen ezért vásároltam meg magamnak annak idején a százszázalékosan valószínű, de már sokkal jobb anyagból kidolgozott olasz másolatát, mert birtokolni akartam a múltját, legendáját, mítoszáit, és kíváncsi voltam, hogy fog beválni modern korunk vadászatain. XIX. századi golyós a harmadik évezred küszöbén. Mi tagadás – nagyon jól jártam vele! Igaz, bölényre még nem foghattam, de gimbikát és néhány vaddisznót azért már leterítettem vele.

A nosztalgia volt az oka számos más, ma már ómódi furcsaság be-

szerzésének is. Ilyennek bizonyult például a Modell 1894-es Winchesterem vagy a Modell 1899-es Savage puskám. De vehetnék-használhatnék még régebbi fegyvereket, előltöltős Kentuckyt például. Amerikában nagy hagyománya van a fekete lőporos sportnak és vadászatnak. Magyarországon, de jelenlegi szűkebb pátriában is csupán célba lövésre, lőtéri használatra engedélyezik a nagyon régi, még Kossuth előtti löszerszámokat, illetve azok kópiáit. Ez tulajdonképpen jogos, mert átütő erőben általában messze elmaradnak a modern vadászpuskáktól. Ennek ellenére valahogy mégsem tudtam szívem szerint elítélni azt a .45-ös előltöltős Hawkennel rendelkező, sokszor versenyző ismerősömet, aki jó ötven méterről özet lőtt vele. Vétett ugyan a fennálló rendelkezések ellen, de az őz akkor sem lenne halottabb, ha egy .300 Weatherby Magnum csapta volna földhöz.

Nem kell azonban törvényt sértenünk ahhoz, hogy ódivatú csodákkal lőjünk vadat. Hiszen sok

típus – a már hátul töltősek közül – ma ugyanúgy engedélyezett, mint az elmúlt 120-130 esztendő során.

Csináltathatunk, de vehetünk is hasonló külső kakasos duplagolyóst, mint amilyennel Teleki Sámuel gróf járta be Kelet-Afrikát, vagy olyan egylövetű „ischli stutzen”-t, amilyennel öfelsege Ferenc József osztrák császár, magyar király lőtte a zergéket, őzbakokat, disznókat és szarvasokat. Régmúlt időkben élt vadászideáljaink fegyvertípusai is szolgálhatnak, segíthetnek, kis szerencsével hasonló élményekhez, netán bravúrokhoz juttathatnak bennünket. Persze senkit nem buzdítok arra, hogy nagy tétre menő vadászatokra ilyennel szerelkezzen fel, hiszen használatuk korlátozottabb, mint a modern ismétlőpuskáké. Ha valaki Dél-Afrikában nagy kudut, nyáras antilopot és egyebeket kíván zsákmányul ejteni, az jól teszi, ha minimum valamilyen 7x64-es űrméretű, céltávcsővel felszerelt halálpontos fegyvert választ, nem pedig, mondjuk, egy csak mechanikai irányzékkal ellátott .45-70-es Sharpsot. Fordított esetben erősen korlátozná a saját lehetőségeit, minden bizonnyal lényegesen kevesebb vadat lőne. Az más kérdés, hogy jobban „megdolgozna” értük, sportszerűbb szafarija lenne.

Néha eltűnök, vajon 100-150 esztendő múlva az akkori nimródok ugyanúgy szemet és szívet gyönyörködtető, kíváncsító, patinás darabnak látják-e majd a ma szuper modernnek számító ilyenolyan egyenes húzású tolozáras, műanyag agyazású golyósát, mint mi most a legendák övezte Sharpsot? Lesz-e valamiféle dicső kultuszuk? Nem hiszem. Bár ki tudja? Még magasra tornyosulhat, felhőket karcollhat híre-neve sok éppen most közönséges fegyvertípusnak, ez persze mit sem fog csorbítani a máris „örökzöldek” népszerűségén.

Aki sziklaszilárdan eldöntötte, hogy megpróbál valamilyen tetszetős ősőreg típusú puskát beszerezni – mert nem élet az élet nélküle –, azal zsákmányolni, annak azt javaslom, hogy ne csak a fegyvere legyen patinás, hanem a kalibere is. Olyan löszerrrel működjön lehetőleg, mint hajdanán. Csak persze nem füstös, fekete, hanem nitró lőporral töltött hüvelyűvel. Magyarországon a két legegyszerűbben beszerezhető repelikákba való muníció a .30-30 Winchester és a .45-70 Government. Aki bővebben szeretne olvasni róluk, az lapozza fel 2004. februári és szeptemberi számunkat, ezekben ismertettük „portréjukat”.

Voltaképpen mind a kettő úgy 130-140 lépésen belül nevezhető megfelelőnek. De az már a végső határt jelenti, ha lehet, akkor inkább 100 méternyire, vagy még rövidebb távra lopjuk be a kiszemelt vadat, úgy jóval biztosabb a siker. A .30-30 Winchester őzre elsősorú, süldőig-dá mig tartom helyénvalónak, míg a .45-70 Government, jól megválasztott lövedéktípussal akár remetekanra vagy bögő bikára is nyugodtan alkalmazható. Ha a fenti korlátok között maradunk, akkor biztosan nem a puskán vagy a töltényen múlik majd a siker, hanem egyes egyedül – a használójukon.

Kovács László

(a szerző felvétele)

Amondás szerint a kutya vacsorája bizonytalan, és egykor nyilván az is volt, hiszen a falusi kutya leginkább maradékot kapott – már ha volt maradék. A nemes vadászkutyák esetében persze egész más volt a helyzet: alighanem sok szegény ember szívesen elcserélte volna velük a tányérját.

A kutya vacsorája

Mirtse Áron

Abban, hogy a kutya ilyen tökéletes társává tudott válni az embernek, megosztva vele az életterét a Föld legkülönbözőbb tájain, sőt még a szinte teljesen denaturált környezetben is, nagy szerepe volt oportunistá táplálkozásának. A vadon élő kutyafélék – a farkas, sakál, róka – sem túlságosan válogatósak étel dolgában: felfalják akár az elhullott állatok tetemét is, s ha nincs egyéb, bogycsapat is rácsáznak. A kutya szinte bármit elfogyaszt, amit az ember, és ez óriási előnyt jelent számára a táplálékspecialista növényevő háziállatokkal szemben. Azokon a fagyos, északi tájakon, ahol a lónak, számárnak, de a rénszarvasnak sem terem meg a tápláléka, még a tehervontatás is a kutya dolga, s a közös zsákmányon megosztozik a gazdájával. A városi lakásokban nemigen van lehetőség, mondjuk, szénátárolásra, ellenben a kutya vacsoráját kényelmesen elővehetjük a kamrából vagy a hűtőszekrényből a magunkéval együtt.

Régen volt, hogy is volt?

A táplálék beszerzése is egyszerűbb, kiváltképp ma, amikor már bármelyik vegyesbolt széles választékát kínálja a különféle kutyaeledelnek. Nem volt ez mindig így: húsz-huszonöt évvel ezelőtt még komoly nehézséget okozott a bevásárlás. A díszállat-szaküzletek akkor még kizárólag akváriumi halakkal, díszmadarakkal foglalkoztak (pórázt, nyakörvet, szájkosarat sem árultak: azt a szíjgyártónál lehetett venni), az

élelmiszerüzletek pedig csak emberi táplálékot árultak. A hentesknél (főleg a nagyobb boltokban) hébe-hóba el lehetett csipni egy-egy adag kutyának való húst, amit a szerencsés vagy protekciós vevők gyorsan szétkapkodtak. Kimondottan kutyaeledelt árusító üzlet azonban Budapesten akkor tájt kettő-három volt csupán. Ezek a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete kezelésében álló húselosztó állomások hetente két-három nap tartottak nyitva; ilyenkor aztán kígyózó sorokban állodogáltak az ebtartók az ajtó előtti járdán, szurkolva, hogy még jusson nekik a dísznógégéből, csirkefejből. Később aztán először ezek a boltok kerültek magánkézbe, majd egyre-másra nyíltak a kimondottan kutya-, illetve macskaeledellel foglalkozó üzletek, s a díszállatkereskedések is felismerték a választék bővítésében rejlő lehetőséget.

Új idők új falatjai

Közben megjelentek a konzerveledek és száraztápok is, eleinte meglehetősen kétes minőségben: öregebb kutyások még emlékeznek az első magyar gyártmányú

kutyakonzervre, amely ránézésre leginkább alvadt vérré hasonlított, irgalmatlan bűdös volt, és ha sokáig állni hagyták a polcon, akkor felrobbant. Nyugatra járó ismerőseim azonban már a nyolcvanas évek derekán hoztak nekem mutatóba külföldi kutyatápot, mely akkori megítélésem szerint bizony felvehette a versenyt az emberek számára forgalmazott (a hadseregben „konzerv gyíkhús” néven ismert) húskonzervekkel. Ám akkortájt még nem számítottunk a gyári kutyaeledel futótűzként való elterjedésére: a magam részéről afféle vésztartalékként vásároltam hébe-hóba egyet. Mivel ezek az eledel nem voltak romlandók, jó szolgálatot tettek például utazásnál, kempingezésnél. Minőségük is egyre javult, és lassanként mindenütt hozzáférhetővé váltak. Mégis meglepetés ért, amikor egy Amerikából hazaérkező barátomtól megtudtam: a tengerentúlon már szinte kizárólag gyári eledellel etetik a kutyákat. Egy tenyésztőnél tett látogatásunk alkalmával lelkesen fényképezte a marhacuklakot marcangoló kuvaszkölyköket, hogy hazavigye a dokumentumot, bizonyosságául annak, hogy lám, a kutya húst is eszik...

Falatok az asztalról

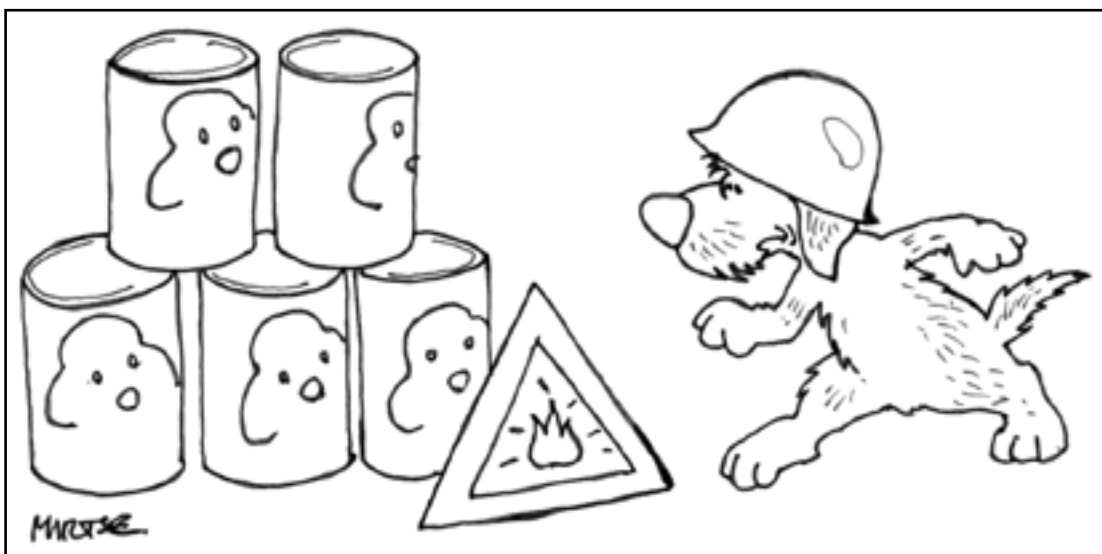
Bár az állateledelreklámok gyakorta hangoztatják, hogy a kutyák számára nemcsak kedvezőbb, hanem ízletesebb is a gyári táp a házi kosznál, ezt az állítást nem kell túlságosan komolyan venni. Tény, hogy az állateledelgyártó cégeknek lehetőségük van laboratóriumukban kidolgozni a kutya igényeinek leginkább megfelelő összetételt, amivel a tulajdonos nem versenyezhet. Ám a kutyák ízlése sokkal kevésbé tompa, mint azt a közkeletű vélekedés állítja. Éppen ezért legtöbbjük szereti a változatosságot, és szívesen fogyasztja az emberi ízlés szerint elkészült ételeket. Nem érdemes tehát megvonni tőle azt az élvezetet, amit a családi asztalról származó ételmарadék bekebelezése jelent. Nem való viszont a kutyának a túlságosan fűszeres étel, a szilánkosan törő, hegyes csont, valamint a csokoládé, amely már viszonylag kis mennyiségben is mérgező lehet a számára. Hogy rá ne szokjon a kellemetlen koldulásra, a csemegéket a kutya ne az asztalnál étkezés közben, hanem a saját tányérjából, de legalábbis a gazda étkezésének befejeztével kapja meg! Ha rendszeresen kap ilyen csemegéket a kutya, akkor ezeket a „láthatatlan kalóriákat” bele kell kalkulálni az ételadagjába.

Tudományos kutyaétel

A modern szakkönyvek nem pazarolnak sok nyomdafestéket a kutya etetésének részletezésére. A legtöbb azt tanácsolja: válasszuk a legjobb minőségű kutyatápot, és legyünk tekintettel a kutya életkori sajátosságára, életmódjára és egyéb körülményekre (pl. betegség, vemhesség), hiszen a komolyabb állateledelgyártók ezeknek a szempontoknak megfelelően – sőt, olykor kimondottan bizonyos fajták számára – többféle változatban, elérő összetételben állítják elő termékeiket. Különbség tapasztalható a szupermarketek, az alapvetően emberi táplálékokat árusító vegyesboltok, valamint az állateledel-szaküzletek választéka között: míg az előbbieket viszonylag kisebb változatosságban, többnyire alacsonyabb árfekvésű termékeket forgalmaznak, addig az igazi szaküzletek kínálata magától értetődően bőségesebb, és a jó nevű márkák ára olykor igen borsos. A laikusnak természetesen keveset mondanak a címkén részletezett összetevők, de itt is érvényes az általános szabály, hogy a minőséget meg kell fizetni. Érdemes több márkát is kipróbálni és váltogatni, főként kölyökkorban, már csak azért is, hogy a kutya ízlése ne váljék egysíkúvá, hiszen ez kellemetlenséget okozhat, ha a megszokott márka pillanatnyilag valamiért nem hozzáférhető. A konzervek és a szárazeledel között egyaránt akadnak teljes értékűek, amelyek mellé elvileg semmi egyebet nem kell adni a kutyának. A kétféle típust azonban érdemes egymással keverni: a konzervek ízletesebbek, a száraztáp viszont karbantartja a kutya fogait is.

Mit főzzünk ki?

Bármilyen kényelmes is a konzervdobozból vagy a zacskóból a kutya tányérjába önteni az eledelt, sokan még ma is inkább a hagyományos kosztot részesítik előnyben. Ahhoz, hogy a gazda optimálisan állíthassa össze a kutya számára a tápanyagokat, tudni kell egyet-mást a természetben élő ő, a farkas táplálkozásáról. A falkában élő ragadozók sa-

ját testméretükhöz képest nagy zsákmányállatokat ejtenek el, s ezeknek nemcsak a húsát eszik meg, hanem elfogyasztják a belső részeit is, a félig megemésztett gyomor- és béltartalommal együtt. Ez azért fontos, mert általa elegendő mennyiségű növényi táplálékhoz jutnak, amelyet a növényevő állat bélflórája nélkül feldolgozni sem tudnának. A kutya tehát nem kizárólag izomfehérjéket él, s a csak színhússal etetett állatoknál hiánybetegségek lépnek fel. A tápláléknak körülbelül kétharmada legyen hús, ami bőséggel tartalmazhat porcot, kisebb, tömör csontokat.

És mi a helyzet a csonttal?

A köztudatban az él, hogy a csont a kutya legfőbb eledele – ennek azonban főleg az az oka, hogy a ridegen tartott házőrzőnek a gazda asztaláról leginkább a lerágott csont jutott. Tény, hogy erős állkapcsával a kutya jól megbirkózik a kemény csontokkal, és az is igaz, hogy szívesen és hosszasan elfoglalatoskodik velük. Magas kalcium- és foszfortartalma miatt a csont a kölyökkutyák fejlődésére is kedvező hatással van, de sohasem tekinthetjük fő tápláléknak, csupán táplálékiegészítőnek. Különösen a nagy emlősállatok hatalmas, főtt végtag- vagy csigolyacsontjai alkalmasak kutyacsemegének, óvatosan kell viszont bánni a hegyes bordacsontokkal. A szárnyasok szilánkosan hasadó csőves csontjai életveszélyesek lehetnek, mert felsérthetik a kutya nyelőcsővét; különösen érvényes ez a vadmadárra vagy a háztáji baromfira, míg a „gyári” csirkék puha, kalciumhiányos csontjai esetében valamelyest engedni lehet ebből a szabályból. Egyes fajták, illetve egyedek különös mohóságot mutatnak a csontragás terén: egyet-kettőt roppantanak rajta, majd nagy darabokban nyelik le, ami később hányáshoz, esetleg komolyabb következményekhez vezet, ezért az ilyen kutyáknak csak fokozott óvatossággal szabad csontot adni. A túl sok csont fogyasztása székrekedést okozhat, ami a kor előrehaladtával egyre fokozottabban jelentkezik, ezért az idős kutya kevesebb csontot kapjon, s táplálékában a sok csontot tartalmazó összetevők (pl. csirkecsőrök vagy -fej) arányát is csökkenteni kell.

A napi adagnak egyharmad résznyi növényi táplálékot kell tartalmaznia, ami lehet főtt gabonaféle (pl. rizs vagy árpa) vagy tészta. Kiegészítésként nyers tojássárgáját, reszelt sárgarépát, egyebet is kaphat a kutya, de az emberrel ellentétben C-vitaminra nincs szüksége, mert azt képes saját maga előállítani. Köztudott, hogy a sertéshús a kutyára nézve veszedelmes kórokozókat tartalmazhat, ezért alaposan meg kell főzni. A marha- és a csirkehús ugyan elvben adható a kutyának nyersen is, mégis ajánlatos inkább minden húst megfőzni, már csak azért is, mert a pultról, a hentes kezéről vagy a szerszámokról is átkerülhetnek a kórokozók egyik húsról a másikra. Ugyanez fokozottan érvényes a vadhúsa is!

Reggeli és vacsora

Az eledel összetételén kívül fontosak az étkezés időpontjai, valamint körülményei is. A kölyökkutyát eleinte naponta négyszer, később háromszor, majd kétszer kell etetni. Korábban általánosan elterjedt álláspont volt, hogy a felnőtt kutyának elegendő napi egy étkezés, manapság azonban a legtöbb szakember kifejezett korbán is a kétszeri (reggeli és esti) etetést javasolja. Ugyancsak érvényét veszítette részben az a tanács, hogy két étkezés között ne hagyjunk maradékot a kutya tányérjában: a száraz tápok nem romlékonyak, tehát akár egész nap a kutya rendelkezésére állhatnak, bár ebben az esetben fennáll az esélye annak, hogy az állat elveszti az érdeklődését az étel iránt, ami az étvágy rovására mehet. A kutya gyomra egyébként sokkal kevésbé kényes, mint az emberé, így ha a hús enyhén szagos, az cseppet sem zavarja, de sohase adjunk neki romlott, megsavanyodott vagy penészes ételt! Sokan javasolják hetente egy koplalónap beiktatását

a kutya étkezési rendjébe, tekintettel arra, hogy a vadon élő ragadozó sem jut mindennap zsákmányhoz. Az is tény azonban, hogy ha viszont zsákmányt ejt, senki nem adagolja ki, mennyit falhat belőle... Ugyancsak a természetben élő farkas szokásaira vezethető vissza az, hogy a kutya számára a langyos, kézmeleg étel a legkedvezőbb, hiszen ez közelíti meg leginkább a frissen elejtett zsákmány testhőmérsékletét.

Bordamérték

Hogy mennyi táplálékot igényel a kutya, azt igen sok tényező befolyásolja. A kölyökkutya eleinte sokkal többet eszik a testtöme-

géhez képest, mint a felnőtt, ilyenkor kell azonban a legjobban ügyelni az elhízásra. A kisbabás dundiság a két-három hónapos kölyöknek még jól állhat, ám később, a csontok intenzív fejlődésének időszakában a túlsúly a végtagok görbüléséhez, a mancsok túlterheléséhez, szétálló lábujjakhoz vezet. Az egyes kutyafajták táplálékhasznosítási adottságai is eltérőek, a sokat mozgó, sportos eb pedig értelemszerűen többet fogyaszt, mint naphosszat lustálkodó társa. Ezért aztán nem lehet egyértelmű útmutatást adni arra vonatkozóan, hogy mennyit egyen a kutya: az a jó, ha a bordái nem látszanak, de érezhetők!

Teli gyomorral a kutyát intenzív mozgásnak (pl. játék, vadászat) kitenni nem szabad, mert megcsavarodhat a gyomra, mely esetben csak azonnali műtéti beavatkozás mentheti meg az életét.

A kutya tányérja legyen stabil, lehetőleg nehéz, könnyen tisztítható, és olyan helyen kell elhelyezni, ahol a lehető legkevesebb zavarásnak van kitéve. Több kutya együtt tartása esetén ne legyenek a tányérok túl közel egymáshoz.

Végezetül pedig: mindig álljon rendelkezésre bőségesen friss ivóvíz (ez különösen fontos a száraztáppal történő etetésnél), hogy legyen mivel leöblíteni a kutya vacsoráját!

Rendőrségi felhívás!

A Békés Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztálya emberölés büntett ügyében folytat eljárást ismeretlen tettes ellen, aki 2005. március 18-án 8 óra 20 perc és 9 óra 10 perc közötti időben a Békéscsaba, Luther u. 10–12. szám alatti Harmónia Vadász- és Fegyverboltban megölte az üzlet tulajdonosát, Cs. Gy. békéscsabai lakost, és az üzletből eltulajdonította a következő tárgyakat:

- 1 darab 031875/2-200317 gyári számú, csehszlovák gyártmányú, Brno ZH 202 Bock típusú, 12/70 kaliberű sportpuska;
- 1 darab 12/70 kaliberű, 16763 gyári számú, orosz IZS 27 E gyártmányú sörétes lőfegyver;
- 1 darab Taurus 669 típusú, QD518805 gyári számú, 357-es magnum kaliberű, brazil gyártmányú forgótáras pisztoly, 6 colos csővel;
- 1 darab cseh gyártmányú, 4661049789 gyári számú, Alfa 661 típusú, 6 mm kaliberű, forgótáras flóbert pisztoly
- 1 db Umarex CP Sport típusú, CO₂ gázzal működő légpisztoly (1. kép);
- 1 db Lvov 21 típusú, CO₂ gázzal működő légpisztoly (2. kép);
- 1 db zöld színű gyöngyvászonból készült, Remington feliratú fegyvertok (3. kép).

A rendőrség kéri a lakosság segítségét, azok jelentkezését, akik a bűncselekményről vagy az eltulajdonított tárgyakról a nyomozást elősegítő információval rendelkeznek. Bejelentésüket személyesen, illetve telefonon a Békés Megyei Rendőr-főkapitányságon (tel.: 66/523-700), valamint a 107-es segélyhívó számon tehetik meg.

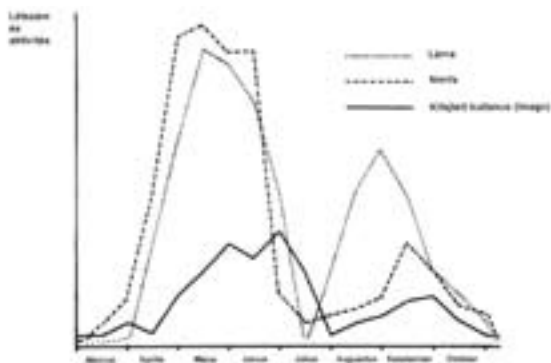
A Békés Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője

nettó 1 000 000 Ft (egymillió forint) díjat tűzött ki a nyomravezető részére, melyet a Harmónia Vadász-bolt hálózat további 500 000 Ft-tal (ötszázezer forint) kiegészített.

A nyomravezető személyét a rendőrség bizalmasan kezeli.

Békés Megyei Rendőr-főkapitányság
Bűnügyi Osztálya

A világon a kullancsoknak közel kétszáz fertőző betegség kórokozójának terjesztésében van szerepük. Ezek között vannak olyan mikroorganizmusok, melyek kizárólag emberi megbetegedést okoznak. Léteznek olyan kórokozók is, amelyek csak vadbetegségeket okoznak, és vannak, melyek valamelyik háziállatfajt betegítik meg. A kullancsok terjesztette kórokozók okozta betegségek közül azokra vetül nagyobb figyelem, melyek a háziállatok és az ember megbetegedését egyaránt okozzák.

Betegségeket terjesztenek

Dr. Kapiller Zoltán

A különféle *euryxen* kullancsfajok egyedfejlődési alakjai a vadállatokból a szívott vérrrel veszik magukba a kórokozókat (vírusokat, rickettsiákat, baktériumokat, egy- vagy többsejtű parazitákat), és „oltják” tovább következő csipett áldozatukba. Az ember és a háziállat megfertőzése azon múlik, hogy az adott földrajzi régióban az erdei állatok körében milyen kullancs terjesztette betegség honos, mert annak a kórokozóját oltják tovább az emberbe vagy a kedvenc állatba. A kullancsfertőzések leggyakrabban a csipésükkel, pontosabban a szúrásukkal (nyálukkal) történnek.

Többféle technika

Azonban a kullancs más fertőzési technikákkal is „rendelkezik”:

– A kullancs székletében is vannak kórokozók. A széklet beszáradása után felporzik, s így a közelben lévő ember vagy háziállat belégzés útján légúti fertőzést szenved. A bőrsebbe került széklet is fertőz.

– Az elhalt kullancs testében élve maradnak a mikroorganizmusok, és a tetem porladása után is megvan a belégzéses fertőződés lehetősége. Porladás után a széklet és a tetem az állattartó épületek és a ritkán használt hétvégi bungalók, vadászházak takarítása során okoz fertőződést.

– A természetben legelő birka, kecske vagy tehén nyers tejének jóleső kortyolásakor is fertőződhet az óvatlan kiránduló a kullancs által a kérődzőbe juttatott kórokozótól.

– A kullancsok terjesztette kórokozók fertőzött erdei állatok testváladékaikkal szennyezik a növényzetet és a természetes vizeket, ahol közvetett úton mi is kedvenc állatunk is fertőződhet.

– A fertőzött kullancs vagy ürüléke lenyelésével is bekövetkezhet a fertőződés, elsősorban kisgyermek vagy kutya esetében.

Kullancsok elleni védekezés

A természet szűkebb területein (táborhelyeken) vagy a zöldövezeti kertekben és parkokban a kullancsveszélyt csökkenthetjük terület- és/vagy egyedvédelemmel.

Területvédelem: Az egyik lehetőség a kullancsok biológiájának ismeretéből fakadó módszer, a házak és az állattartó épületek körül kaszálással, bozót- és rácsálóirtással kell megszüntetni a kullancsok életterét. Az urbanizált helyektől távol kell tartani az erdei állatokat, különösen a sünöket. A vadászházak és állattartó épületek takarítását védőszemüvegben és mikrobiológiai szűrővel szerelt maszkban végezzük.

Másik lehetőség a területek védelmére a pirimifoszmetil hatóanyagú kullancsirtó szabad forgalmú permetszerrel háromhetente történő permetezés.

Egyedvédelem: Lehetőség szerint kerüljük el a vad

által tömegesen, gyakorta látogatott helyeket (vadcsapásokat, vadetetőket stb.). További lehetőség magunk és kedvencünk (kutyánk) védelmére, hogy a kullancsok lucifug, azaz napfényt gyűlölő tulajdonságát használjuk ki. A szezonban a reggeli és a délutáni órákban ne tartózkodjunk kullancsveszélyes területen, s gyermekeinket és kedvenc állatainkat se hagyjuk a susnyásban árnyékot adó cserjék alatt szőszmötölni. Búvóhelyet adó hosszú hajunkat és a hosszú szőrű kutyánk bundáját a szezon kezdete előtt nyírassuk le, hogy a bőrfelszín elérhessék a napsugarak, távol tartva így a kullancsokat. A természetben könnyen ellenőrizhető, bő szafariöltözetben tartózkodjunk, s gyakran tartsunk „kullancsvizitet”. A veszélyeztetett területeken élő embereknek kullancsencefalitisz ellen, a kutyáknak Lyme-kór ellen adassák be a védőoltásokat.

Másik lehetőség a magunk és kedvenc állatunk védelme biztosítása céljából, ha házi orvosunk, állatorvosunk ajánlását követve a gyógyszerárakban vagy állatpatikákban kapható különféle készítmények közül rendszeresen alkalmazzuk valamelyik kullancsriasztó terméket.

A kullancs áldozatára kerülve a napfénytől mentes, izzadt-párás testrészt bőrre szűrja szipókáját. A bőrbe rögzülés tekintetében a látó kullancsok a rövid, míg a „vak” kullancsok a hosszú szájszervű csoportba tartoznak. Az előbbieket több, míg az utóbbiak rövidebb időt töltenek vérszívással.

A kullancs eltávolítása

A kullancs bőrből való eltávolítására sok hibás népi módszer él a köztudatban. Sajnos minden hagyományos módszer (zsírral bekenés, csipesszel kicsavarás stb.) a kullancs fuldoklását és gyöttrését célozza, aminek következtében a kullancs kinyálgatott kórokozót tartalmazó nyálat köp áldozatába. Tehát e módszerek pont a fertőződést (iatrogén infekciót) idézik elő!

„A kullancs szakszerűtlen eltávolításakor is történhet fertőződés, ha a kullancs 'feje' bennszakad a bőrben. A szétszakadt kullancs testéből kiömlő kórokozó tartalmú testváladéka fertőzi a csipett személyt, s ha körömmel tépték ki a szétszakadó kullancsot, akkor még a körömágyi, hajszálrepedésű sebekben keresztül az eltávolítást végző személy is fertőződhet.” (Kimminan nyomán)

A kullancs nyálmirigyei különböző feladatokat végző nyálat termelnek az érzéstelenítés, a szúrás, a rögzülés, a vérszívás és a kilökődés végzéséhez. A kullancs terjesztette különféle kórokozók a csipés kezdetéhez viszonyítva néhány órától néhány napig terjedő időszakban jutnak át az áldozatba. Azért különböznek a különféle vírusok, baktériumok stb. az

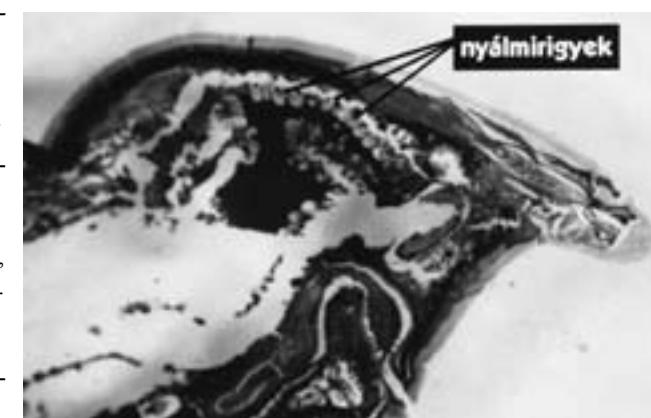
áldozatba jutás idejét tekintve, mert a különféle kullancsfajok egyedei eltérő ideig tartózkodnak az áldozat bőrében. További fontos tényező, hogy a kullancs kilencféle nyálmirigyében eltérő kémiai és biológiai környezetet adó nyál termelődik, mely azt eredményezi, hogy a különböző környezetet igénylő kórokozók „megbeszélnek egymás közt”, hogy „ki” melyik nyálmirigyet választja a kullancsban, s az adott nyálmirigy funkciója szerinti időpontban a benne lévő mikroorganizmust is befecskenkezi az áldozatba. A „kullancs nyakában” gyöngyfüzér szerűen húzódnak, párhuzamosan, két sorban a kóranegatív teli nyálmirigyek. Ez a magyarázata, hogy nem szabad olyan eltávolító eszközt használni, amelyik éppen ezt a testtájékát ragadja meg, hiszen a nyálmirigyek megszorítása (megnyomása) miatt következhet be a fertőződés.

Szakszerű eltávolító eszköz és módszer

A kullancslárvákat és a nimfákat, mivel ezek épp hogy rögzülnek a bőrbe, egy homorú hegyű, 20-G-s injekciós tűvel kel kipöccinteni a bőrből. A kifejlett kullancsok (imágók) eltávolítására szolgáló új eszköz, a kullancseltávolító kanál országszerte a gyógyszerárakban, a drogériákban, az állatpatikákban és a gazdaboltokban is kapható. A mindenki által könnyen alkalmazható műanyag orvostechnikai eszköz a Találmányi Világkiállítás aranyérmét is megkapta, mégpedig azért, mert a kifejlett kullancsot gyöttrés nélkül távolítja el a bőrből, s ezért kivédi az eddigi eszközök provokálta fertőzésveszélyt. Az új eszköz a kullancs szipókáját úgy fordítja ki az ember vagy a háziállat bőrből, mint ahogy a meggy magkinyomó a meggyből a magot, anélkül, hogy megragadná és megszorítaná a kullancs testét (nyálmirigyeit).

A kullancseltávolító kanál használata:

– A kullancseltávolító kanalat kivesszük a csomagolásból, két végét összepattintva felkészítjük a kullancs eltávolítására.

- A kullancs környéki bőrt ráncba emeljük, úgy, hogy a kullancs a ránc legmagasabb pontján legyen.
- A kullancsszúrás környékét körbetöröljük abszolút hatású fertőtlenítővel átítatott gézzel vagy vattával.
- A kullancseltávolító kanál V alakú vágatát a kullancs alá csúsztatjuk, úgy, hogy a kullancs szűrő-szívó szájszerve a vágat öblébe kerüljön.

- A kullancseltávolító kanál nyelét megfogva, s ezzel a kanalat a bőrre nyomva, tengelye körül nyolcszor-tízszor jobbra-balra megpördörjük, s ennek eredményeképpen a kullancs a kanál kávájába esik.
- Ezután a kullancseltávolító kanalat kullancsostul megsemmisítjük (elégetjük vagy a csomagolásába visszahelyezzük és a szemetes edénybe dobjuk).
- A kullancscsípés helyét minden esetben fertőtlenítőszerrel (Betadine oldattal) le kell ecsetelni.

Kullancsok terjesztette fertőző betegségek

Ha a kullancsok elleni védekezés hiányában következik fertőződés, akkor az alábbi betegségeket szenvedheti el az ember vagy a háziállat:

- *Kullancsencefalitisz (agyvelő- és agyhártyagyulladás)*. Fő tünetei: influenzaszerű állapot, láz, hányás, fejfájás, szédülés, bérulás, izom- és ízületi fájdalom stb. E betegség kórokozója elsősorban az embert, ritkábban a kutyát is megbetegíti.
- *Lyme borreliosis (Lyme-kór)*. Az egész szerve-

A kullancsok támadására a kora délelőtti és a késő délutáni órákban lehet leginkább számítani, mert a déli nap sugarai elől elbújnak a kullancsok. Európa, így hazánk bozotos-susnyás területein szerzett kullancscsípéskor fertőződhetnek a kullancsencefalitisz, az ehrlichiosis, a Lyme-borreliosis, a tularémia, a Q-láz, a tibola, a mediterrán foltos láz vagy a babesiosis kórokozóival.

A bőrbe rögzült kifejlett kullancsok (imágók) eltávolítására szolgáló új eszköz, a KULLANCS-ELTÁVOLÍTÓ KANÁL, országszerte a gyógyszerárakban, a drogériákban, az állatpatikákban és a gazdaboltokban kapható. A mindenki által alkalmazható, egyszer használatos műanyag eszköz a kullancs szipókáját úgy fordítja ki az ember vagy a háziállat bőrből, mint ahogy a meggy magkinyomó a meggyből a magot, anélkül, hogy megragadná és megszorítaná a kullancs testét (nyálmirigyeit). Minden vadászaton, kiránduláson a hátizsákjukban, vagy a vadászházuk házi patikájában mindig legyen KULLANCS-ELTÁVOLÍTÓ KANÁL!

Forgalmazók:

Állat-egészségügyi forgalmazó:
Kullancs Bt., tel.: 30/552-1220,
fax.: 23/343-605. Info: www.drkapiller.hu

Kapható: Az Alpha-Vet Kft., a PHARMAVET Kft., a Prim-A-Vet Kft. és az ANIVET Kft. ál-

latpatikáiban, valamint az Aqua-Food Kft. által ellátott üzletekben és a Rossmann kisáruházaiiban.
Humán-egészségügyi forgalmazó: Fährvitex-B Kft., tel.: 269-1121, fax: 269-3391 Info: www.fährvitex.hu

Kapható: A gyógyszerárakban,

a DM üzleteiben és a Katica-Ker Agrárlogisztikai Kft. tagvállalatai (Bagi Kft., Agroforrás Kft., Árut Adó Kft., Farmforg Kft., Kerti Ker Kft., Medosz Kft. és az Agrokomplex 2000 Kft.) által ellátott gazdaboltokban.

(x)

zet betegsége. Fő tünetei: kokárdaszerű bőrpír, láz, „nyári influenza”-szerű állapot, arcidegbérulás, látás-, hallás-, egyensúlyzavar, ízületi- és izomfájdalom, szívritmuszavar stb.

– *Ehrlichiosis / Anaplasmosis*. Mindkét betegség magyarul a vérzéses kullancsláz nevet viseli még. E két betegséget rokon kórokozók okozzák a déli szomszéd országokban, és hasonló tünetekben futnak áldozatukban. Fő tünetek: láz, fejfájás, hányás, hasi fájdalmak, ízületi- és izomfájdalmak stb. A kórokozó az ereket támadja meg, ezért bőr alatti és nyálkahártyabeli vérzések és következményes sárgaság látható a betegen, íny- és orrvérzés kíséretében. Az ember és a háziállat (elsősorban kutya) betegsége.

– *Q-láz (kérdőjeles láz)*. A tünetek az emberen és a háziállatban aszerint alakulnak, hogy a kórokozó a tüdőt, a májat vagy az ivarszerveket támadja-e meg.

– *Tularémia (nyúlpestis)*. E betegség tünetei aszerint mutatkoznak, hogy a kórokozó milyen úton jutott az ember vagy a háziállat szervezetébe (pl.: kullancscsípéssel: „börtularémia”, légúti fertőzéssel: „tüdőtularémia” stb.)

– *Mediterrán foltos láz*. Dél-Európában e betegség

kórokozóját a kullancsok közvetítésével a kutya adja át az embernek. Fő tünetei: láz, bőrküttés és pörkös fekély, hányás, tudatzavar stb.

– *Tibola*. Fő tünetei: a kullancscsípés helyén pörkös fekély, nyirokcsomó-duzzanat stb.

– *Babesiosis (vérfestékvizeléses láz)*. Az általános tüneteken (láz, rossz közérzet stb.) kívül a kórokozó által károsított vörösvérsejtek bomlása okozza az egyéb tüneteket (pl. a vérfestékvizelés stb.).

A betegségek nagy száma indokolja a kullancsokkal szembeni preventív gondolkodás és cselekvés megvalósítását. Kérjük olvasóinkat, hogy csatlakozzanak táborunkhoz, és cikkünk olvasása után fejtsenek ki környezetükben ismeretterjesztést a kullancsok elleni védekezés céljából.

*

További információk az interneten:

- www.kullancsinfo.hu
- www.antsz.hu/oek – ezen belül: EPINFO 8. évfolyam, 10. különszám, 2001.12.15. A Johan Béla Országos Epidemiológiai Központ módszertani levele: A kullancsok elleni védekezésről
- www.drkapiller.hu

Nem zörren, nem nyikorog

A búzában csámcsogó süldőtől már csak 30 méter választott el.

A fegyvert vállamról óvatosan emeltem le, és éppen célzáshoz készülődtem, amikor a szíjkengyel a puskaszíj apró mozdulatától halk, fémes hangot adott. A céltávcsőben már csak a rohanó disznót láttam! Ki ne járt volna már vadászatai során hasonlóképpen a szíjkengyel apró nyikorgása, koppánása miatt? A megoldást az „univerzális” biciklibelső nyújtotta. Levágtam egy 0,5 cm széles csíkot, és az első és hátsó szíjkengyel tövébe, kétszer-háromszor áttekerve, máris készen volt a hangtalan szíjkengyel. Golyós puskaím mindegyikén elvégeztem ezt az aprócska kiegészítést, és azóta a szíjkengyel koppanása, nyikorgása miatt nem szalasztottam el vadat. N. P.

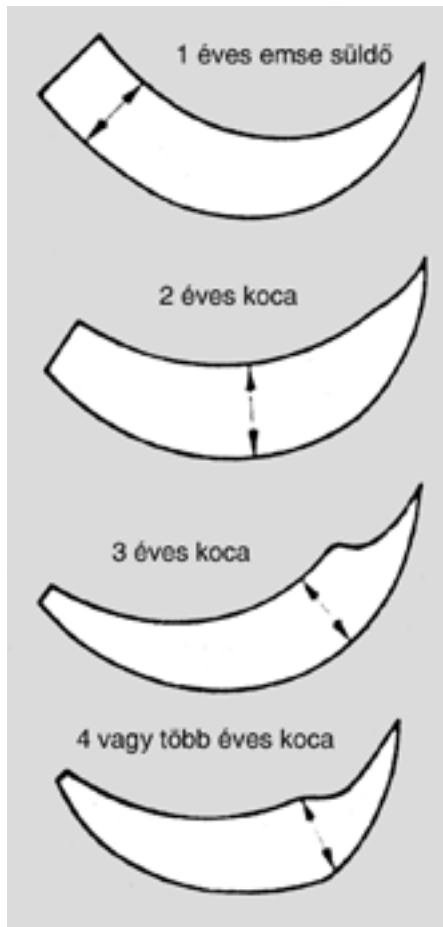
Vadászmozaik

„WC-tető” a céltávcsővön

A vendégek vadásztatása közben többször okozott már problémát a be-párásodott céltávcső. A lövés előtti értékes másodpercek a távcső lencséjének tisztogatásával telnek el, és sok esetben ezzel az óhajtott tróféás vad megszerzése a buzgó vadász számára csak álom marad. A távcső lencséjén keletkezett karcolásokról, az értékes felületkezelés ledörzsöléséről nem is beszélve... A megoldás pedig felettebb egyszerű. Szinte minden vadászbolt árul már a távcső típusának, átmérőjének megfelelő, egy ujjal könnyen felpattintható, hangtalanul nyíló lencsevédőt. Ezek többségén át lehet látni. Esős, párás, havas időben a célzás előtt kb. egy másodperc alatt ezt a kupakot fel lehet pattintani, és teljesen tiszta, száraz optikával tudjuk a vadat célba venni. Fontos, hogy a lövés után, vagy ha a helyzetet elügyetlenkedtük, a kupakot visszacsukjuk, mert különben távcsővünk ezen védelmi rendszere teljesen fölöslegessé válik, és a következő lövésnél úgy járunk, mint ahogy a legelején említettem. N. P.

Fiatal barátom, Henrik Hagen szíves kérésének eleget téve, tavaszutón kezdtem meg a kansüldők gyérítését az Ullstorp közelében fekvő, igencsak tágas disznóskertben. Szép, vadregényes tájon található ez a létesítmény; hatalmas, egybefüggő rengeteg egyik sarkát kerítették körül. Az utolsó jégkorszakban északról ide gördült vándor kövek ezrei borítják a silány minőségű, vékony termőtalajt. Néhol ritka, máshol annál sűrűbb a faállomány, jó rejtőzködést biztosítva a sertevadnak.

Kocakampók

Alig értünk be a kapun, máris célba kaphattam egy fiatal kanocskát. Nyakon találva azonnal összecsukszott, kiszaladtak a lábai alóla. Már elindultam volna felé, amikor Henrik figyelmeztető mozdulattal érintette meg a karomat. Egy jókora tenyészkoca kocogott a friss tetemhez. Érdeklődve szimatolta, erősen fújta néha, majd körbejárta, és elég durván forgatta, ráncigálta ide-oda. Aztán a kilövésnél nyalta a vért és beletépett a húsba, jó étvágyal falatozni kezdett. Henrik felszisszent melletttem. – Vannak malacai? – kérdeztem tőle. – Voltak, de egyszer csak eltűntek sorjában. Talán azokat is megette... – Mit csináljunk? – Szép példány, de nem hagyhatom benn a többiekkel. Lődd le!

Kissé szánakozva tettem eleget a határozott utasításnak, mert az illető koca tényleg makkegészségesnek, jól fejlettnek látszott. De hát „vérdiszna”, a többiek malacait is szisztematikusan „levadászná”, mint történt ilyesmi már más vadaskertekben is. A 13 grammos Oryx lövedéket a fejébe küldtem, ami persze azonnali, garantáltan fájdalommentes halált okozott.

(magasles)

Megszemléltük a korábban nem várt zsákmányt: tíz esztendőös göbe volt, 198 kg-ot nyomott a mérlegen. Elkértem az állkapcsok elejét, hogy otthon majd kifőzzem belőlük a kampóit. Henrik nagyon furcsállta az ötletemet, mert valahogy ez nem szokás a vadászok között. Magyarországon sem. A legtöbb nimród nem taksálja annyira a kocák tépőfogait, mint a kanok agyaráit. Hát persze! Azok – különösen a véneké – impozáns sarlók. Mérik, bírálják, jól fest a falon, a kocáé nem annyira. Pedig az is szép, megbecsülésre érdemes vadászemlék. És főleg az öregeké mutatós. Mentorom, egyben szeretve tisztelt barátom, PÁLL ENDRE, a *Vaddisznó és vadászata* című könyvének második kiadásában (1968) hivatkozik Bakkay Lászlóra, akinek közlése szerint a Dél-Zalai Állami Erdőgazdaság területén valaki olyan öreg kocát lőtt, amelynek a kampói meghaladták a hús centimétert! Jómagam sohasem láttam még ezt a méretet megközelítőt sem. Nagy ritkaság lehet. Fent említett göbémé 7 cm-es volt.

2001-ben Sjunkarödnél ejtettem el három már meddő „gráciát”, amelyek kiszámíthatatlanná, állítólag emberre is veszélyessé váltak. 11–13 év közöttiek voltak. Egy dán tudós elkunyerálta a csontvázukat, mert kormeghatározáshoz kellett neki. Ugyanis ott nemrég rábukkantak egy kb. 6000 éves, idősen „dögre lőtt” sertevad maradványaira, a lapockacsontját átvert, kőből készült nyílhegygel együtt. Annak idején bizonyára elszaladhatott, nem találták meg, tehát pottom pár ezer esztendővel később fejeződött be az utánkeresés... Visszatérve a göbékhez; 200–250 kilós példányok voltak, de a legnagyobb agyara sem mutatott sokkal hosszabbat 10 centiméternél. Ám emléknem ezek ugyanolyan szépek számomra, mint bármelyik vadkanagyaram. Mődfellett érdekes, hogy a kocakampók gyökérnyílása, ellentétben a kanok szemfogüregével, ahogy öregsznek, úgy szűkül, tehát az emse süldően a legszeleesebb a lyuk, míg a négy évnél idősebbekén már csupán egy-két milliméteres az átmérője. Ez a tény persze kormeghatározáshoz is kiválóan felhasználható.

Összességében, eddigi életemben elég kevés kocát zsákmányoltam, zömüket vadaskertekben, mert már eljárt fölöttük az idő, s puskával lehetett, kellett a szelektálást végrehajtani. Szabad természetben talán a fél kezemen megszámolhatnám, hányat ejtettem el, hiszen főleg a kanokat „gyomlálom”, de olykor hajtásban előfordult, hogy véletlenül magányos göbét, illetve fiatal emsét terítettem le. Malacok, süldők elől viszont sosem lőttem el az anyjukat. A méretebb kampók pedig falra kerülnek nálam, ugyanolyan értéket tulajdonítok nekik, mint bármely más vadásztrófeámnak.

pécéli

(a szerző felvételei)

FOTOMOZAIK

A FOTOGRAFIAI HAVILAP

FILMES & DIGITÁLIS TECHNIKÁK

Újfonások • Tesztek • Szakcikkek • Pályázatok
Ingyenes apróhirdetések • Szaküzetek árlístái

Előfizethető, további információ: (1) 4-111-111
Keresse az újságosstandokon és a szaküzletekben!

Július

Ha kedvező az időjárás, szinte látótávolságba kerülnek egymással a gabonát arató kombájnok. A vadgazda ekkor mozgósítja vadásztársait, munkatársait, hogy vigyázzák az őz- és apróvadállományt, így csökkentsék a gépek által okozott kárt.

Az őzbakvadászat eddigi eredményei szabják meg a hó végén és augusztus elején (VII. 20.–VIII. 10.) a csalsíppal történő vadászat célját. A „nagy bakok” már terítékre kerültek. Ez a vadászati mód lehetőséget ad a torz agancsot viselő vagy „örökös közepes” agancsú bakok lelövésére.

Az erdősült területek vadgazdái az erdei tisztások, nyiladékok, vadföldek és a mezőgazdasági területekre kiváltó vadfajok számbavételére használhatják a stabil és mobil magasleseket. A megfigyelés kiterjed a mennyiségi mutatók mellett a látott vad ivarának, egészségi állapotának, a területen való eloszlásának, korának megismerésére is.

A vadgazda áttekinti vadföldjeinek helyzetét, és tárgyaljon – ha szükséges – a szomszédos terület vadgazdájával kölcsönös segítség céljából.

A vadász erénye a „nyomjelek”-ből való olvasás, amely nemcsak vadállományának valóságghú megítéléséhez nyújt segítséget, hanem a sikeres vadászat-hoz is. Meg kell tanulnia „látva nézni”. Szakköny-

veink, idős vadásztársaink segítenek valamennyi látható jel: lábnyomok, hullatékok, dörzsfák, kaparások, alomfevések, dagonyák, szőrszálak, sózók, túrások stb. felismerésére. A legkisebb nyomjelből is segítséget kaphatunk eredményes vadászatunkhoz.

A 2005/06 vadászati év ötödik hónapjához érkezünk. A vadgazda örökös számvetésben él. Ha sikerült élő nyulat értékesítenie, nincs gondja napos vagy növendék fácáncsibe nevelésére, illetve a területére történő kibocsátására. Ha nem, az őzbak vadásztásából kapott bevételéből latolgatja a csibe megvételét, ha egyáltalán kap! A tenyésztő joggal mondja, nekem 2004 márciusában el kellett döntenem, hogy mennyi törzsállományt tartsak meg 2005-re, mert a fácánytúk mint „forgóeszköz” befektetése 16 hónap múlva térül meg.

A szerencsés vadgazda már „féregtelenítette” a kibocsátás helyét, és ellátta mindazon eszközökkel, melyek a növendék fácán tartásához és megtartásához szükségesek.

A vadgazda ellenőrizze az „azonosító jelek” felhasználását és az egyéni lőjegyzék vezetését. Előzzük meg a kiroható vadvédelmi bírság (10 000–200 000 Ft-ig) kifizetését. Nincs halasztó hatály! A határidőre meg nem fizetett bírság adók módjára behajtandó köztartozás.

A dolmányos vagy szürkevarjú és a szarka e hó 1-jétől lőhető. A szajkó még egy hónap haladékot kapott.

TOLMÁCSOLÁS, FORDÍTÁS!

• OLASZ }
• ANGOL } nyelvek,
• SPANYOL } oda-vissza!

Megbízhatóan, szakszerűen, rugalmas időbeosztásban, az ország egész területén!

Tel.: +36 (62) 437-414

Róka, pézsmapocok, nyestkutya, mosómedve, aranyaskál, borz korlátozás nélkül vadászható.

Már most felhívjuk a figyelmet, hogy azokon a helyeken, ahol a lövés után a sörétraj vízbe hull, az ólomsörét használata tilos! Ennek az a magyarázata, hogy a bukorécék táplálékukat a tó fenéktalajából szerzik,

Dátum	Nap		Hold	
	Kel	Nyugszik	Kel	Nyugszik
1. p	3,51*	19,45*	0,14*	15,12*
2. szo	3,51*	19,44*	0,35*	16,26*
3. v	3,52*	19,44*	1,01*	17,37*
4. h	3,53*	19,44*	1,34*	18,41*
5. k	3,53*	19,43*	2,17*	19,37*
6. sze	3,54*	19,43*	3,09*	20,22*
7. cs	3,55*	19,43*	4,11*	20,56*
8. p	3,56*	19,42*	5,17*	21,22*
9. szo	3,57*	19,41*	6,25*	21,43*
10. v	3,57*	19,41*	7,33*	22,00*
11. h	3,58*	19,40*	8,41*	22,15*
12. k	3,59*	19,40*	9,47*	22,30*
13. sze	4,00*	19,39*	10,55*	22,44*
14. cs	4,01*	19,38*	12,04*	22,59*
15. p	4,02*	19,37*	13,17*	23,18*
16. szo	4,03*	19,36*	14,34*	23,41*
17. v	4,04*	19,36*	15,56*	–
18. h	4,05*	19,35*	17,17*	0,13*
19. k	4,06*	19,34*	18,30*	0,58*
20. sze	4,07*	19,33*	19,29*	2,01*
21. cs	4,08*	19,32*	20,13*	3,20*
22. p	4,10*	19,31*	20,44*	4,49*
23. szo	4,11*	19,29*	21,08*	6,20*
24. v	4,12*	19,28*	21,27*	7,47*
25. h	4,13*	19,27*	21,45*	9,10*
26. k	4,14*	19,26*	22,01*	10,29*
27. sze	4,15*	19,25*	22,19*	11,46*
28. cs	4,17*	19,23*	22,39*	13,02*
29. p	4,18*	19,22*	23,03*	14,17*
30. szo	4,19*	19,21*	23,34*	15,29*
31. v	4,20*	19,19*	–	16,36*

* A nyári időszámítás alatt a megadott időpontokhoz egy órát hozzá kell adni.

Sefag-Lábod
Vadászszervező Iroda

Nyolc vadászterületen 12 vadászház, 140 férőhely áll a vadászni és pihenni vágyók rendelkezésére. Egyes területeinken mód van borászatra, s a termálfürdőkben gazdag térség egyéb kikapcsolódási lehetőséget is kínál vendégeinknek! Válasszunk további családi és egyéb rendezvények lebonyolítását is.

- Júniustól kedvezményes vaddisznó, gím- és dämünő vadkäreihárító vadászatok
- Űzhívás üzekedéskor (július vége, augusztus eleje)
- Balaton déli partján nyári vadászati lehetőség

Érdeklődésüket szívesen várjuk!

Tel.: 82/505-105 • Fax: 82/505-107 • E-mail: sefag-labod@sefag.hu

és óhatatlanul fölszedik az ólomsöréteket. 8-10 szem sörét a tavaszi ittlét idején elegendő, hogy benulásos betegséget kapjanak. Hatályba lépése 2005. augusztus 15-ig. Lásd: a végrehajtási rendelet 59. § (1) 5. sz. melléklet II. részében felsorolt területeket.

A vadgazda a vadászházban tartandó elsősegélydobozt a vadász egyéni sebkötöző csomagját vizsgálja felül, és a hiányt pótolja. A vadászatvezető kötelessége az elsősegélydobozt a társas vadászat színhelyére vinni.

Május hónapban elég sok csapadék hullott, a mélyebb fekvésű földek talajvizet, a csapadékvezető árkok vizei jó lehetőséget nyújtottak a vízi szarnyasaink szaporulatának felnevelésére. Megszokott „kacsázóhelyeink” megfigyelésére, védelmére különös gondot fordítson minden ilyen területtel rendelkező vadgazda. A nálunk lőhető úszó- és bukorécék vadászidénye szeptember 1-jével kezdődik.

Mátyás Ferenc
Diana Szakképző Iskola

GEMENC VADÁSZBOLT * 1203 BUDAPEST, KOSSUTH L. U. 57. * TEL./FAX: 1/283-4432 * NYITVA TARTÁS: H–P 10–17,30-ig

Table listing various hunting equipment and products like Leica 12x50 Trinovid, Leica Geovid, etc.

HARGITA JAGD VADÁSZBOLT * 6800 HÓDMEZVÁSÁRHELY, ANDRÁSSY U. 32. * TEL./FAX: 62/248-768 * TEL.: 30/9580-603

Large table listing hunting gear, including binoculars, telescopes, and other outdoor equipment.

HARMÓNIA VADÁSZBOLTOK * Központ: 4025 Debrecen, Széchenyi u. 10. * Tel.: 52/430-468 * Fax: 52/412-633 * 4026 Debrecen, Bethlen u. 36. * Tel./fax: 52/421-338 * 4400 Nyíregyháza, Zrínyi I. u. 8–10. * Tel.: 42/413-423 * 3530 Miskolc, Széchenyi u. 14. * Tel.: 46/341-464 * 5600 Békéscsaba, Luther u. 12. * Tel.: 66/449-369 * 6000 Kecskemét, Széchenyi tér 14. * Tel.: 76/321-942 * 6722 Szeged, Kossuth L. sgt. 21. * Tel.: 62/424-342 * 6500 Baja, Mattyú u. 2. * Tel.: 79/321-364 * 1165 Budapest, Margit u. 116. * Tel.: 30/6631-861 * 2890 TATA, Katona u. 17. * Tel.: 34/381-418 8200 Veszprém, Horgos u. 2. * Tel.: 88/325-033 * 8360 Keszthely, Rákóczi u. 3. * Tel.: 83/314-101 8900 Zalaegerszeg, Bíró M. u. 47. (az FM hivatal bejáratánál) * Tel.: 92/348-011, 30/9398-369, 30/6631-867 7626 Pécs, Király u. 71. * Tel.: 72/225-204 * 3300 Eger, Torony út 1–3. * Tel.: 36/410-131 * 3200 Gyöngyös, Szent Bertalan u. 4. * Tel.: 37/301-860 * 7030 Paks, Tolnai út 2. * Tel.: 75/315-687 * 4600 Kiszvárd, Szent László u. 13. * Tel.: 45/415-887 * 5350 Tiszafüred, Piac tér 6. * Tel.: 59/511-234, 30/9585-568

Table with columns for various types of rifles and scopes, such as IZS-18M, IZS-18E, etc.

HUBERTUS VADÁSZBOLT * 9400 Sopron, Lackner K. u. 6. * TEL./FAX: 99/314-317 NYITVA TARTÁS: H–P 9–12, 13–17; Szó 9–12

Table listing various types of binoculars and telescopes from different brands like Leica, Bushnell, etc.

HOR-SZA Kft. Vadászbolt * 9600 SÁRVÁR, BATHYÁNY ÚT 34. * TEL.: 95/323-483, 30/9082-451

Table listing various types of binoculars and telescopes.

INDIFORM Kft. * Vadászruházat kis- és nagykereskedelem * 2440 SZÁZHALOMBATTA, VÖRÖSMARTY ÚT 40. * TEL.: 23/359-158 FAX: 23/540-159 * NYITVA TARTÁS: H–P 8–16

Table listing various types of clothing and accessories, including jackets and hats.

JUVA Agrár Szolgáltató és Kereskedelmi Kft. * 2461 TARNOK, HALÁSZ JÓZSEF U. 66. * TEL.: 23/585-008 FAX: 23/585-014 * INFO@JUVA.HU * WWW.JUVA.HU

Table listing various types of clothing and accessories.

KALIBER Max CÉLPONT Fegyverbolt * 1035 BUDAPEST, Verőfény u. 1. * TEL.: 240-1923 * E-MAIL: FEGYVER.KALIBER@AXELERO.HU

Table listing various types of firearms and accessories.

KÁTAI Vadász, Horgász Kis- és Nagykereskedés * 5900 Oroszháza, Könd u. 44. * TEL./FAX: 68/411-612 KÁTAI Vadászboltok: 5540 SZARVAS, Kossuth L. u. 46. * TEL.: 66/312-288 * 6721 SZEGED, TISZA LAJOS KRT. 19. TEL.: 62/556-880 * WWW.KATAIVADASZBOLT.INF.HU * E-MAIL: KATAIVADASZ@orosnet.hu

Table listing various types of binoculars and telescopes.

KERÍTÉSCELTÉRTUM Kft. * 1106 BUDAPEST, KERESZTÚRI ÚT 130. * TEL.: 1/431-9950 * FAX: 1/431-9951

Table listing various types of clothing and accessories.

HUNOR 2000 Bt. Vadászbolt * 8360 Keszthely, Széchenyi út 11. * TEL.: 83/317-355, 30/9947-482 * FAX: 83/336-281

Table listing various hunting equipment and firearms such as Sako 30-06, IZS-18M, and various scopes and magazines.

Larix Vadászruházat és Kiegészítőinek Kis- és Nagykereskedése * 1036 Budapest, Lajos u. 126-128.

Table listing hunting gear including clothing, boots, and accessories, categorized by brand and type.

M-Zero Fegyver és Vadászbolt és Glock Márkakereskedés * 2310 Szigetszentmiklós, Petőfi u. 5/A

Table listing Glock firearms and accessories, including Glock 23, 27, 34, and 35 models.

Nomad Vadászbolt * 6800 Hódmezővásárhely, Zsoldos u. 57. * TEL.: 62/244-991, 30/259-7740

Table listing hunting equipment and firearms such as Kereshő tárcsák, Meopta, and various scopes.

Sefag Rt. Vadászbolt * 7400 Kaposvár, Berzsenyi u. 2. * TEL.: 82/317-644, 30/9690323

Table listing hunting equipment and firearms such as Bőr bakancs, Vágó kabát, and various accessories.

Oryx Vadászbolt és Fegyverjavító * 8000 Székesfehérvár, Seregélyesi u. 86. * TEL./FAX: 22/504-835

Table listing Oryx hunting equipment and firearms, including IZS-27EM-1C, IZS-27, and various accessories.

Selناد Vadászruházat Kis- és Nagykereskedés * 1188 Budapest, Nagykőrösi út 24/A * TEL.: 291-8889

Table listing Selناد hunting gear including clothing, boots, and accessories, categorized by brand.

Szent Hubertus Kft. Vadászbolt * 7400 Kaposvár, Fő u. 40. * TEL.: 82/430-099, 430-100 * FAX: 82/511-268

Table listing Szent Hubertus hunting equipment and firearms, including various rifle and shotgun models.

Véderdő Bt. Szikra Vadászboltja * 2085 Pilisvörösvár, Fő u. 1. * TEL/FAX: 26/330-737 * TEL.: 20/463-0843

Table listing Véderdő Bt. hunting equipment and firearms, including Astra, FÉG, and various accessories.

Augusztusi számunkból...

Keresse július utolsó hetétől az újságárusoknál!

Királyfácán

Egyszer már megpróbálkoztak a pompás tollú királyfácán meghonosításával hazánkban, ám a kísérlet akkor fiaszkóval végződött. Azonban Csehországban és Franciaországban már évtizedek óta vadásznak erre az eredetileg Kínában honos apróvadra. Nálunk nem lehetne? Az egykori telepítés kudarcának okait boncolgatja szerzőnk, majd leírja, hogyan lehet úgy tenyészteni a királyfácánt, hogy az ékes tollú madár nálunk is „teríték színesítőjévé” váljon.

Nemzeti kincsünk

Bár mindenki tudja, hogy a dél-dunántúli szarvas nemzeti kincsünk, mégis úgy tűnik, nem vigyázunk rá eléggé. Szerzőnk, Páll Endre szerint még nem késő e csodálatos populációt megmenteni, ám a kezdeti lépéseket már most meg kellene tenni. Mindezekelőtt ki kell alakítani egy megfelelő kor- és ivarszerkezetet, az állományt bölcsen kell hasznosítani. A világhírű szarvasszakértő mondandóját saját tapasztalataival támasztja alá.

Szerkesztőségünk a változtatás jogát fenntartja!

Ravasz billentyűk

A gyorsító áldás és átok egyszerre. Áldás, ha valaki szakszerűen, ésszel használja. Alkalmazásával az elsütőbillentyűt elegendő megérinteni, és már röptül is a lövedék. Ám e szerkezetnek egy komoly hátulütője is van. A gyorsító, ha nem vigyázunk, felettébb balesetveszélyessé teheti fegyverünket. Használjuk vagy se? Erre a kérdésre keresi a választ szerzőnk.

www.cont-eco.hu
 A francia **LACME** magyar képviselője.
KERITÉSEK VILLANYPÁSZTOROK
 Tel./Fax: 06-94/325-672

Martini VÁGOD?
 The Sharpest Choice since 1928

EMELT RÉSZLET: TÖRÉK / MINTABOLTOK
 Hívó: 06 71 264 888 / szempelt@martini.hu / www.martini.hu
 Lőgyéményi u. 14., H-P: 8-18, Szec: 8-12 / Köroly ut. 8., H-P: 11:00-17:30

A Diana Vadász-Felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola
 Intézmény-akkreditációs listaszám: 0436
 Tanulmányi szám: 06-0015-03,
 6640 Csongrád, Jókai M. u. 14.,
 tel./fax: 63-483-790, 30-657-4245,
 e-mail: dianaszk@vnet.hu

folyamatosan szervezi felnőtteknek a

- vadász-vadtenyésztő szakmunkás (2 év)
- vadász-vadtenyésztő szakmunkás és érettségire való felkészítés (3 év)
- vadgazdálkodási technikus (1 év és 2 év)
- vadász-vadtenyésztő mester (1 év)
- vadászpuskaműves (1,5 év)
- környezet- és természetvédelmi szakmunkás (2 év)
- környezetvédelmi szakelőadó (1 év)
- halász (2 év)
- lovastúra-vezető (2 év)
- belovagoló (2 év)
- vízkiűfűró (1,5 év)

tanfolyamokat, amelyek munkaviszony mellett is végezhetők.
 Érdeklődni a fenti címen, telefonszámon lehet.

Seeland Vadászbolt
 Kis- és nagykereskedés

Áruvásárlási hitel
20 000–1 000 000 forintig
vadászfegyverekre is!

MAUSER SWAROVSKI SAUER
Beretta, Sauer, Mauser, Swarovski teljes körű márkakereskedés

Hunters Video
 home adventures

Vadászkalandok a világ minden tájáról,
40 DVD angol és német nyelven.
Fordulatos, igényes, szórakoztató vadászfilmek.

MOBILKER 2000 KFT.

1188 Budapest, Nagykörösi út 24/A • Tel.: 291-8889 • Fax: 292-2991
 E-mail: vadaszaruhaz@entemet.hu • www.vadaszat.net/mobilker.html

Golyós és sörétes vadászpuskák és lőszer nagy választékban!

Canon

képstabilizátoros látcsövek

18x50 IS

IR 760
3,1x nagyítás

12x36 IS II

*...hogy mindent
tisztán lásson...*

9x60

Vivitar®

látcsövek és éjjellátók

IR 750
fémváz, 2x nagyítás

ERVA

Fotó-Optika Canon Fotószaküzlet
1072 Budapest, Klauzál tér 13.

Tel.: (1) 352-8183, (1) 352-8191, (1) 461-0889 • Fax: (1) 461-0890
www.ervafoto.hu • www.vivitar.com • www.canon-europe.com